

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 14:**Forespørgsel til udenrigsministeren:**

»Hvordan vurderer regeringen situationen i Mellemøsten, og hvilke muligheder er der for, at den danske regering kan spille en aktiv rolle i en løsning af konflikten?«

Af Holger K. Nielsen (SF) og Jes Lunde (SF).
(Forespørgslen anmeldt 25/10 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 31/10 2000).

Begrundelse**Holger K. Nielsen (SF):**

Ifølge vores undersøgelser er det godt og vel 12 år siden, at Folketinget sidst havde en større principiel debat om Mellemøsten. Det var i 1988 ved begyndelsen af intifadaen. Jeg gennemlæste for nylig debatten, og det slog mig, hvor mange lighedspunkter der var mellem situationen dengang og i dag.

Der er dog to helt afgørende forskelle. Den første er, at den nuværende konflikt er langt voldsommere. Vi er tæt på, hvad man kan kalde en egentlig krig med alle de konsekvenser, der følger heraf i den højspændte region i Mellemøsten.

Den anden forskel indikeres af, at der i den mellemliggende periode har været igangsat en fredsproces, som har tændt håb for mange. Man kan diskutere, om processen på noget tidspunkt har haft et reelt indhold. Hvad der derimod ikke kan herske tvivl om er, at nu er håbet slukket.

Vi oplever hver dag en optrapning af konflikten. Vi oplever en radikalisering hos parterne, som gør det stadig vanskeligere at forestille sig en fredelig udgang.

I den situation er der brug for en reaktion fra det internationale samfund og en styrket indsats fra både FN og EU. Det er utilstrækkeligt, at det er USA, der stort set udelukkende spiller en rolle i Mellemøsten, og det er uforståeligt, at den danske regering ikke, bl.a. sammen med Frankrig og Finland, stemte for den resolution i FN's

generalforsamling, som tog stilling til konflikten.

Jeg ser frem til at høre en nærmere forklaring fra den danske regering omkring stemmeafgivningen i FN's generalforsamling.

Det er som sagt nødvendigt, at der bliver skabt et politisk modspil til USA, som i høj grad kan afbalancere de forskellige hensyn i konflikten. Her kan EU komme til at spille en rolle.

Det forudsætter, at man fra EU har en anden, dvs. en langt mere Israel-kritisk linje til konflikten, og jeg ser også frem til at høre om den danske regerings overvejelser omkring en større grad af internationalisering af indsatsen i Mellemøsten, herunder EU's rolle.

Endelig ser jeg frem til at høre, hvordan den danske regering kan forestille sig, at vi fra dansk side – trods de begrænsede ressourcer vi har – alligevel kan bidrage til at fremme fredsprocessen bl.a. gennem økonomisk bistand og hjælp til at udvikle et civilsamfund i selvstyreområderne.

Det er en forfærdelig situation, man står over for i Mellemøsten. Radikaliseringen tager til dag for dag. Det kan ende i en langt voldsommere konflikt, som inddrager hele Mellemøsten, og som bliver en direkte trussel i forhold til os.

Derfor er det afgørende, at Europa og også Danmark tager klar stilling og indtager en aktiv holdning til en fredsproces i Mellemøsten.

Besvarelse**Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):**

Jeg vil gerne takke for forespørgslen.
På dette tidspunkt, hvor fredsprocessen befinder sig i sin hidtil mest alvorlige krise, er der god grund til at diskutere og analysere situationen og drøfte, hvordan Danmark bedst muligt kan bidrage til at sikre en retfærdig, varig og samlet fred i Mellemøsten.

Situationen i Mellemøsten har været præget af tilbagevendende konflikter og krige, især efter staten Israels dannelse i 1948. Med Madridkonferencen i 1991 og Osloaftalen i 1993 blev der skabt de hidtil mest lovende rammer for forhandlinger om en samlet fred.

Siden Madridkonferencen er der indgået en fredsftale mellem Israel og Jordan. Der er etableret et midlertidigt palæstinensisk selvstyre. Israel og repræsentanter for den palæstinensiske befolkning har indledt en dialog om selvstyreområdernes endelige status og udstrækning.

Der udestår stadig indgåelsen af fredsftaler mellem Israel på den ene side, palæstinenserne, Syrien og Libanon på den anden side.

Ved årsskiftet gennemførte Israel og Syrien i USA de første forhandlinger på politisk niveau. Forhandlingerne endte uden resultat.

Syrien fastholder, at man ønsker en klar tilkendegivelse af Israels vilje til at tilbagelevere Golanhøjderne til 1967-grænsen som forudsætning for videre drøftelser. Israel på sin side finder, at den eksakte fastlæggelse af grænsen er ét af de emner, der skal forhandles.

Præsident Clinton forsøgte forgæves i marts i år påny at få bragt Syrien og Israel sammen til nye forhandlinger. Med den ensidige israelske tilbagetrækning af tropper fra det besatte Sydlibanon i maj i år blev der taget et vigtigt skridt imod en israelsk-libanesiske fredsftale.

Fredsforhandlinger i det libanesiske spor er imidlertid tæt forbundet med det israelsk-syriske spor i fredsprocessen. En endelig fredsftale mellem Israel og Libanon vil derfor afhænge af en genoptagelse af fredsforhandlingerne mellem Syrien og Israel.

På trods af den umiddelbare stilstand i forhandlingerne i det israelsk-syriske og det israelsk-libanesiske spor er det vurderingen, at parterne relativt hurtigt vil kunne finde en løsning, såfremt der i øvrigt kan opnås fred mellem israelere og palæstinenserne.

Den alarmerende udvikling i de palæstinensiske selvstyremråder gør det naturligt i dag at koncentrere drøftelserne omkring forholdet mellem Israel og det palæstinensiske selvstyre.

Urolighederne i Gaza og på Vestbredden tog fart efter et besøg af den israelske Likudleder Ariel Sharon på Haram al-Sharif, Tempelbjerget, i Jerusalems gamle bydel den 28. september i år.

Trods flere forsøg er det ikke lykkedes endnu at bringe urolighederne til ophør. Sammenstødene har ifølge FN kostet mere end 250 mennesker livet og såret op imod 8.000. FN's Sikkerhedsråd har i klare vendinger fordømt de grove menneskerettighedskrænkelser under urolighederne og den overdrevne brug af magt.

Der er ingen tvivl om, at Sharons besøg af palæstinenserne er blevet opfattet som en klar provokation. Mange palæstinensere så det som udtryk for, at Israel var i færd med at tiltvinge sig kontrollen over Haram al-Sharif og som et vidnesbyrd om en fejlslagen fredsproces, der hverken har befriet palæstinenserne for besættelsesmagten eller skabt den generelle forbedring af levevilkårene, der blev stillet dem i udsigt ved

processens indledning i begyndelsen af 1990'erne.

De nuværende uroligheder har også virkelig givet genlyd i regionen. Der har været omfattende sympatidemonstrationer til fordel for den palæstinensiske sag, bl.a. i Egypten, Jordan, Libanon, Syrien og Saudi-Arabien.

På det arabiske topmøde i Kairo lykkedes det de moderate arabiske lande at afværge en generel opfordring til at afbryde alle forbindelser med Israel, men presset voksede daglig, som det også kom frem på den islamiske konference i Qatar den 12.-13. november.

Det er jo i den forbindelse stærkt foruroligende, at Egypten den 21. november besluttede at trække sin ambassadør i Israel hjem. Egypten har ellers siden fredsftalen i 1979 været en af Israels vigtigste partnere i den arabiske verden. Der foreligger derfor en klar risiko for en radikalisering i hele regionen, og det vil kunne sætte fredsprocessen yderligere år tilbage.

Alle ledere i Mellemøsten ønsker fred, men ingen i Mellemøsten, hverken Israel eller de arabiske ledere, ønsker fred for enhver pris. Varig fred i Mellemøsten forudsætter en løsning, der på én gang er samlet og retfærdig. Alle parter må inkluderes. Alle parter må opnå et resultat, der stiller dem bedre, end de er stillet i udgangspunktet.

Det har hele tiden været regeringens holdning, at en fredsløsning må baseres på sikkerhedsrådsresolutionerne 242 og 338. Israel må trække sig tilbage fra de besatte områder, men samtidig må Israels sikkerhed garanteres. Land for fred må være det fremherskende princip, som det har været tilfældet for Israels fredsftaler med Egypten og Jordan.

Der har, navnlig siden Barakregeringen kom til i juli sidste år og indtil den 28. september, i år været en god fremdrift i forhandlingerne i det israelsk-palæstinensiske spor på grundlag af FN-resolutionerne 242 og 338.

Under topmødet i Camp David den 11.-24. juli i år gjorde parterne betydelige fremskridt på alle fredsprocessens vanskelige spørgsmål, også vedrørende flygtninge og vedrørende Jerusalem. Konkret skulle Israel under Camp David-mødet have tilbudt at tilbagegive 92 pct. af områderne fra før 1967. Fra palæstinensisk side kræver man fortsat som endemål 100 pct., enten således at Israel vender tilbage til 1967-grænserne, eller ved at der gennemføres grænsejustering med et mageskifte i forholdet 1:1. Før

1967-krigen omfattede Israel allerede ca. 78 pct. af det historiske Palæstinaområde.

Som led i overdragelsen af jord til en palæstinensisk stat vil det være afgørende, at der tilbageleveres sammenhængende områder, og at der etableres fri passage mellem dem, således at de palæstinensiske områder bliver økonomisk levedygtige.

Vedrørende Jerusalem bidrog mødet i Camp David til en større forståelse mellem parterne af problemets omfang og mulige løsninger. Barak bevægede sig tilsyneladende længst i forhandlingerne om Jerusalem. Samtidig må det nok erkendes, at Arafats arabiske mandat ikke på det tidspunkt tillod ham at gøre indrømmelser vedrørende Jerusalem på hele den muslimske verdens vegne.

Hvad angår de palæstinensiske flygtninge, drøftedes bl.a. mulighederne for nedsættelse af en international kommission til at behandle spørgsmålet om en tilbagevenden samt kompensation for tabt ejendom.

Den palæstinensiske minister for planlægning og internationalt samarbejde, Nabil Shaath, gav under et besøg i Danmark i august udtryk for, at man i fredsforhandlingerne med israelerne havde taget hul på, hvad han kaldte »den sidste halve time«. Det var Nabil Shaaths vurdering, at parterne ikke befandt sig langt fra en endelig aftale. Det var med hans ord ikke længere et hav, der skilte parterne, men en flod; floder var det muligt at bygge bro over.

Siden urolighederne brød ud den 28. september, har de internationale bestræbelser koncentreret sig om at få volden stoppet og bragt parterne tilbage til forhandlingsbordet. Bl.a. under topmødet i Sharm al-Shaykh den 16.-17. oktober i år forpligtede parterne sig til at gøre alt for at standse blodsudgydelserne. Israelerne lovede bl.a. at trække deres kampvogne og tunge våben tilbage fra uroområder og accepterede nedsættelse af en uvildig kommission til at undersøge, hvem der havde ansvaret for volden. Palæstinenserne lovede bl.a. at etablere en stødpude mellem demonstranterne og de israelske soldater.

På trods af Sharm al-Shaykh-forståelsen og den efterfølgende våbenhvileaftale mellem Arafat og Shimon Peres indgået den 2. november er det imidlertid fortsat ikke lykkedes at standse urolighederne, som vi desværre ved så godt. Situationen forekommer i øjeblikket fastlåst med risiko for pludselig og uforudsigelig eskalation, som man navnlig har set det i de seneste dage.

Der er i den palæstinensiske offentlighed en tiltagende følelse af frustration og ydmygelse og af at være blevet ført bag lyset af fredsprocessen. Det er en politisk realitet, som Arafat ikke kan tillade sig at ignorere. Vreden synes til en vis grad også vendt imod selvstyremyndighederne selv. Det er uklart, i hvilket omfang Arafat reelt kan standse urolighederne.

De israelske grænselukninger har medført en betydelig skærpelse af den i forvejen kritiske økonomiske og humanitære situation i Gaza og på Vestbredden. 130.000 personer er afskåret fra at komme på arbejde i Israel; arbejdsløsheden er steget fra 10 til 30 pct. Grænselukningen har ifølge FN betydet, at den økonomiske aktivitet i selvstyreområderne er blevet halveret. Endvidere er der ifølge oplysninger fra FN mangel på fødevarer og medicin.

Palæstinenserne kræver en klar manifestasjon af, at der på israelsk hold er politisk vilje til at videreføre fredsprocessen, f.eks. i form af yderligere israelsk tilbagetrækning fra de besatte områder eller frigivelse af PLO-fanger m.m. som forudset i de allerede indgåede aftaler.

Det er imidlertid i den nuværende situation indenrigspolitisk meget vanskeligt for premierminister Barak at give nogen indrømmelser. Israel kræver således, at palæstinenserne optøjer bringes til ophør som forudsætning for at genoptage forhandlingerne. Den israelske fredsløby omkring Arbejderpartiet er trængt i defensiven. Der er i offentligheden et stærkt ønske om, at Israel slår hårdt ned på urolighederne, der ses som et forsøg fra Arafats side på at lægge pres på forhandlingerne i en situation, hvor palæstinenserne efter israelsk opfattelse har fået det bedste forhandlingstilbud, de nogen sinde kunne håbe på.

Baraks politiske liv hænger fortsat i en tynd tråd. Netop i dag har Knesset førstebehandling af et oppositionsforslag om udskrivning af valg i utide. Baraks eneste håb om politisk overlevelse på lidt længere sigt er, at han kan gå til valg på grundlag af et udkast til en fredsaftale, som der er opnået enighed om med palæstinenserne, og udsigterne hertil er som nævnt i øjeblikket ikke gode.

Desværre er det nok mest sandsynligt, at urolighederne med varierende intensitet vil fortsætte en rum tid endnu. Der eksisterer en reel fare for regional udvidelse og eskalation, som man har set optakt til det på grænsen til Libanon. Umiddelbart efter Hizbollah-militsens bortførelse af tre israelske soldater den 7. oktober truede

Israel med at bombe Beirut. Der er endvidere klare tegn på, at både Syrien, Iran og Irak har øget deres støtte til grupperinger både inden og uden for selvstyreområderne, grupperinger, der modarbejder fredsprocessen. En israelsk soldat blev i søndags dræbt af en bombe på grænsen mellem Israel og Libanon. Episoden gav anledning til israelske gengældelsesaktioner.

Danmarks muligheder for at yde et aktivt bidrag til freden ligger først og fremmest inden for rammerne af EU. Fra dansk og EU's side har man løbende opfordret parterne til at standse urolighederne i overensstemmelse med aftalen i Sharm al-Shaykh.

EU har endvidere over for Israel understreget betydningen af, at der sikres uhindret passage af international nødhjælp til selvstyreområderne, samt at varer frit kan cirkulere over grænserne, så den humanitære situation ikke yderligere forværres.

For at imødegå den kritisk humanitære situation har regeringen besluttet at yde dansk nødhjælp til ofrene for urolighederne. Der er foreløbig afsat i alt 1,2 mio. kr. til FN's Hjelpeorganisation for Palæstinaflygtninge og til Dansk Røde Kors som bidrag til Palæstinensisk Røde Halvmånes arbejde. Yderligere nødhjælp er under overvejelse.

FN's generalsekretær har efter en drøftelse i Sikkerhedsrådet indledt sonderinger mellem parterne om muligheden for at udsende et internationalt observatørkorps til de besatte områder med henblik på at lægge en dæmper på urolighederne.

Regeringen vil sammen med de øvrige EU-lande under forudsætning af parternes accept arbejde for en sådan international tilstedeværelse i de palæstinensiske selvstyreområder.

Det er i den nuværende situation afgørende, at begge parter afholder sig fra at foretage ensidige skridt, der kan vanskeliggøre nye forhandlinger. Danmark og EU tager afstand fra den fortsatte udbygning af de jødiske bosættelser i de besatte områder, der er i klar strid med folkeretten, jf. den fjerde Genèvekonvention, og tjener til at præjudicere udfaldet af drøftelserne om en endelig fredsaf tale.

Ikke mindst bosættelserne omkring Jerusalem lægger hindringer i vejen for en løsning af Jerusalem-spørgsmålet og dermed indgåelse af en endelig fredsaf tale.

Tilsvarende har man fra EU's side advaret Arafat om, at en ensidig udråbelse af en palæstinensisk stat i den nuværende situation højst

sandsynligt vil blokere for nye fredsforhandlinger og udløse israelske modforanstaltninger. Danmark og EU har tidligere ved Berlin-erklæringen af marts 1999 og efterfølgende erklæringen bekræftet palæstinenserens ret til selvbestemmelse, herunder muligheden for at oprette en stat. Ingen kan nedlægge veto mod denne ret. Etableringen af en palæstinensisk stat bør imidlertid ske som led i en endelig fredsaf tale med Israel, så der hersker enighed om en sådan stats status og udstrækning og vedrørende bosættelser, sikkerhed, flygtninge og Jerusalem.

Jeg vil, da lampen lyser, ikke kunne nå det sidste afsnit af min tale. Det vil jeg vende tilbage til.

Forhandling

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil godt sige tak for besvarelsen. Jeg synes, der var positive elementer i den, men der var også helt, helt klare svagheder og helt klare mangler.

Jeg synes stadig væk, det er overraskende og skuffende, at den danske regering ikke mere klart tager stilling i den her konflikt og helt klart tager stilling i forhold til Israels ansvar i konflikten. Det kunne man have gjort ved at stemme for det resolutionsforslag, der blev vedtaget i FN's Generalforsamling; det gjorde andre EU-lande. I stedet for undlod den danske regering at stemme, og vi mangler stadig væk en god forklaring på, at man gennemførte den stemmeafgivning.

Man kan somme tider få det indtryk, at der i den her konflikt er tale om ligeværdige parter, men det er jo ikke tilfældet. Det er en konflikt mellem en israelsk besættelsesmagt med Mellemøstens stærkeste militær i ryggen og en befolkning, der er blevet fordrevet fra sit land, som oplever daglige ydmygelser fra en besættelsesmagt, som oplever en stadig mere håbløs økonomisk og social situation, og som nægtes muligheden for at skabe det samfund og den stat, de ønsker. Det er i enhver henseende en ulige kamp, hvad tabstallene også taler deres tydelige sprog om.

Der blev skabt et håb omkring Osloaftalerne. Og med lidt god vilje kunne de godt have været brugt som udgangspunkt for en reel fredsproces. Der var tale om en rammeaf tale, der skulle udfyldes efterfølgende, men som i høj grad forudsatte vilje til at udfylde den i fredsprocessens

navn. Det har ikke været tilfældet. Israel har ikke respekteret ånden i aftalerne. Implementeringen af selvstyret er blevet forhalet, alt imens den ulovlige bosættelsespolitik er fortsat med stadig flere israelske bosættelser. Antallet af bosættelser er cirka fordoblet, siden Osloaftalen blev indgået.

Her er vi ved et af kerneproblemerne i den her konflikt. Det, at man fra palæstinensisk side kan se, at der på den ene side er en masse retorik omkring en fredsproces, og på den anden ser man israelske bosættere – støttet af den israelske regering – gå i gang med at underminere grundlaget for den selvstændige palæstinensiske stat, der er det eneste rationale, for at palæstinenserne er gået ind i processen.

Det er efterhånden erkendt, at det er et politisk problem. Det har været kendt hele tiden, at det er ulovligt i forhold til Genèvekonventionen, og derfor regner jeg også med, at vi her i dag kan tage klart afstand fra den israelske bosættelsespolitik som en reel hindring i forhold til en bæredygtig fredsproces.

Den palæstinensiske befolkning har oplevet retorik på den ene side og ingen fremskridt på den anden side – hverken politisk eller socialt. De lever i besættelsesområder, oplever daglige ydmygelser og er ikke i stand til at leve et normalt liv. Det er vel indlysende nok, at der i den situation opstår en radikalisering af den palæstinensiske befolkning, som på mange måder kan give en fantastisk farlig udvikling.

Derfor er vi nødt til at tage det her alvorligt; vi er nødt til at kræve af Israel, at de accepterer de FN-resolutioner, som de indtil nu ikke har accepteret; vi er nødt til at kræve, at de trækker sig tilbage fra de besatte områder, og at de går ind i en reel fredsproces.

Det betyder selvfølgelig også, at vi skal tage afstand fra terror og vold – også fra palæstinensisk side. De terrorgrupper, som også er blevet en del af problemet, skal vi selvfølgelig også tage afstand fra. De er også en del af det her problem. Vi skal ikke forstå terroristerne; vi skal analysere den sociale baggrund, der har skabt den her radikaliserings.

Det, der bliver sagt fra de fleste sider i den øjeblikkelige situation, er, at hvis det her fortsætter, vil man se en yderligere radikaliserings af den palæstinensiske terrorisme, og så ender det med, at Israel bliver omgivet af mennesker, der udelukkende anvender de her helt uacceptable måder at lave politik på.

Herbert Pundik sagde meget tydeligt i en artikel i Politiken for nylig, at det er i Israels interesse at få en reel fredsproces i gang. De kan ikke vinde den krig, de er gået ind i her; det kan de ikke, og det bør de heller ikke kunne, for de har ikke ret til at føre den her krig. Derfor er fredsprocessen det eneste, der er at gøre, hvis man skal videre på det her område.

Min tid er heller ikke længere, så jeg stopper her.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal gøre en historisk bemærkning til det, vi allerede har hørt.

Hr. Holger K. Nielsen talte om dem, der var blevet fordrevet fra deres land. Det giver mig anledning til at gøre opmærksom på, at staten Israel er etableret på folkerettens grund baserede sig både på mandatpagten i 1920 og delingsplanen fra 1947, som jo blev bestridt fra arabisk side.

I den forbindelse vil jeg også gøre opmærksom på, at når udenrigsministeren i sin tale nævnte, at før 67-krigen omfattede Israel allerede 78 pct. af det historiske Palæstinaområde, så ved jeg ikke, hvad der ligger i ordet historisk. Palæstinamandatet i 1920 taler om et Palæstina omfattende det nuværende Israel, West Bank'en og den på den anden side af Jordan liggende del af Palæstina, som var 91.000 km², altså det, der blev til emiratet Transjordanien. Det var en del af det historiske Palæstina, og det var 91.000 km² i forhold til Vestjordan-landets 27.000 km². Det er dog værd at have i mente.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, men det er stadig sådan, at der ved skabelsen af staten Israel blev skabt et fantastisk stort flygtningeproblem, fordi millioner af palæstinensere blev fordrevet fra deres hjem og måtte leve som flygtninge borte fra det land, de havde boet i indtil da, og hr. Melchior ved jo godt, at dette flygtningeproblem er en del af kernen i hele konflikten mellem Israel og palæstinenserne.

Ved FN's anerkendelse af staten Israel blev det forudsat, at flygtningene kunne vende tilbage til deres hjemland, og i FN-resolution nr. 194 og efterfølgende er det bekræftet, at flygtningeproblemet skal løses. En del af problemets kerne i forbindelse med f.eks. Camp David-forhandlingernes sammenbrud er jo, at der stadig ikke

er fundet en løsning på det flygtningeproblem, der blev skabt ved oprettelse af staten Israel. Man forsøgte at presse Arafat og palæstinenserne til at anerkende en løsning, som ikke tager fat på det grundlæggende flygtningeproblem, og det skal vi stadig have i bagehovedet, når vi diskuterer de ting.

Hr. formand, jeg glemte mit vedtagelsesforslag før, og det kunne være hensigtsmæssigt, hvis jeg fik lov til at læse det op her fra talerstolen nu. Er det i orden? (Ophold). Tak.

Jeg skal fremsætte følgende forslag til vedtagelse på vegne af SF og Enhedslisten:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget udtrykker dyb bekymring over den tragiske optrapning af konflikten mellem Israel og palæstinenserne og fordømmer terrorhandlinger samt den israelske militære magtanvendelse, opfordrer Folketinget regeringen til at

- støtte FN's generalsekretærs bestræbelser på at bilægge konflikten herunder ved en udsendelse af en international observatørmission til området og en generel styrkelse af FN's rolle i en løsning af konflikten,
- tilskynde parterne til et øjeblikkeligt stop for al voldsanvendelse og arbejde for en genoptagelse af forhandlingerne om en retfærdig, varig og samlet fred i Mellemøsten baseret på Sikkerhedsrådsresolutionerne 242, 338 og folkeretten, hvilket bl.a. har som konsekvens, at Israel må rømme alle besatte områder,
- støtte ønsket om oprettelse af en palæstinensisk stat baseret på et sammenhængende bæredygtigt territorium,
- klart at tage afstand fra etableringen af jødiske bosættelser i de besatte områder, der er i direkte strid med den fjerde Genève-konvention,
- arbejde for, at EU kommer til at spille en mere aktiv rolle i fredsprocessen, herunder gennem øget økonomisk støtte til selvstyreområderne samt gennem et stærkere politisk og økonomisk pres på Israel, bl.a. krav om israelsk håndhævelse af associeringsaftalen mellem EU og Israel og forberedelse af en mulig økonomisk boykot af Israel,
- forøge den danske bistandsindsats i de palæstinensiske selvstyreområder.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 29).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg kvitterer for hr. Holger K. Niensens svar på min korte bemærkning, og jeg fandt i hans svar ikke noget, der modsagde det, jeg hævdede i min korte bemærkning.

At flygtningeproblemet eksisterer hverken kan eller skal benægtes, og at det tages alvorligt er også korrekt. Men derudover skal to ting erindres. Den første er, at det er dokumenterbart, at der forelå dagsbefaling fra flere ledere af de stater, der i 1948 angreb staten Israel, om, at den arabiske befolkning på forhånd skulle fjerne sig fra det nye Israel for ikke at blive drevet i havet sammen med israelerne. Der foreligger oven i købet et egyptisk frimærke, som viser den egyptiske hær tromle ind over det nyetablerede Israel, som altså var etableret på FN's og folkerettens grund.

Den anden er, at der både er et krav og et modkrav, idet der var flere flygtninge fra de arabiske lande til Israel end omvendt, så når regnestykket skal gøres op, skal begge ingredienser naturligvis medtages.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg håber ikke, hr. Arne Melchiors bemærkning skal forstås sådan, at det var arabiske lande, der befalede palæstinenserne at flygte, at det er årsag til flygtningeproblemet, og at hr. Arne Melchior altså helt frakender oprettelsen af den israelske stat og israelerne et ansvar for, at flygtningeproblemet opstod. Det er nemlig ikke i overensstemmelse med de historiske kendsgerninger.

Omkring tidspunktet for oprettelsen af staten Israel skete der noget, som jeg vil kalde en meget konsekvent koloniseringspolitik over for de mennesker, der havde boet der tidligere. Det var ikke kun et spørgsmål om en dagsbefaling fra forskellige arabiske ledere, og jeg er glad for, at vi er enige om, at dette her er en del af problemets kerne. Men mener hr. Arne Melchior ikke også, at hr. Arafat er gået meget langt, og at palæstinenserne er gået meget langt i deres fredsvilje ved at gå ind i en fredsproces uden en direkte løsning af flygtningeproblemet?

Formanden:

Hr. Arne Melchior, sidste runde.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jo, jeg erkender, at der er fredsvilje på begge sider, også fra palæstinensisk side. Begge parter har brug for fred, begge parter har strakt sig langt, og det skal jeg komme tilbage til i min ordførertale.

Hvad flygtningeproblemet oprindelse angår, har det daværende Israel et medansvar. Der skete et par – men kun et par – isolerede terrorhandlinger, som ikke burde have fundet sted. Men de blev altså udført af en stat, der blev angrebet ved sin lovlige etablering, og hovedårsagen til den bastante flugt var utvetydigt – det er dokumenterbart, så hr. Holger K. Nielsen kan ikke sige, at det ikke er historisk korrekt – at der blev udstedt generelle befalinger fra de arabiske lande. Begreberne palæstinenser eller palæstinensisk stat eksisterede jo ikke dengang, der tales kun om jøder og arabere i alle dokumenter, men dagsbefalingerne gik ud på: Flyt jer, for nu kommer vi og driver israelerne i havet! Det er dokumenterbart og kan ikke bestrides.

Formanden:

Hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Indledningsvis vil jeg gerne takke initiativtagerne til denne forespørgsel. Jeg er glad for, at vi nu får lejlighed til at drøfte situationen i Mellemøsten og navnlig, hvad Danmark kan gøre i den sammenhæng.

Desværre er det på en meget tragisk baggrund, vi har debatten i dag. I de seneste 2 måneder har vi set unødigt vold, overdreven voldsanvendelse og de mest frygtelige terrorhandlinger accelerere. Fredsprocessen er kørt fuldstændig af sporet, og det går ikke kun ud over den skrøbelige fredsproces mellem israelere og palæstinensere, nej, det går ud over stabiliteten i hele Mellemøsten. Forholdet mellem Israel og nabolandene Syrien, Libanon, Jordan og Egypten er forværret. Det så vi senest, da Egypten trak sin ambassadør hjem fra Israel.

Lad det være sagt så klart og tydeligt som muligt: Socialdemokratiet tager kraftigt afstand fra enhver voldsanvendelse, terrorhandling og den overdrevne brug af militær magt, vi har været vidne til i forholdet mellem Israel og palæstinenserne.

Vi mener, at der påhviler de berørte parter i konflikten et stort ansvar for at bringe voldsanvendelsen til ophør. I sidste ende er det kun parterne selv, der kan nå frem til en fredsløsning, men det internationale samfund, herunder FN, EU, USA og Rusland, bør bistå parterne i videst muligt omfang. Hvis det ikke sker, frygter vi, at ekstreme kræfter i stigende grad sætter dagsordenen, og i værste fald vil det medføre en regulær krig, hvis omfang vil være uoverskueligt.

Selv om udsigterne er dystre, deler Socialdemokratiet selvsagt ønsket om en samlet fred i Mellemøsten – en fred, der skaber sikkerhed for både palæstinensere og israelere og for alle de andre lande og befolkninger i regionen. Endvidere ønsker vi, at man som led i en sådan fredsaftale anerkender muligheden for oprettelsen af en egentlig palæstinensisk stat, der bygger på demokratiske principper og respekten for menneskerettigheder og på den baggrund kan blive et forbillede for de andre arabiske lande i regionen.

Vi er selvfølgelig klar over, at der er vanskelige spørgsmål tilbage i forhandlingerne mellem Israel og palæstinenserne. Der mangler stadig en afklaring af Jerusalems status, flygtningene, bosættelserne og de endelige grænser, men vi accepterer ikke de fortsatte israelske bosættelser, der er et klokkeklart brud på den fjerde Genèvekonvention, som det er sagt tidligere. Disse bosættelser er en afgørende årsag til den stigende vrede og de mange voldshandlinger i de palæstinensiske områder.

Socialdemokratiet vil også understrege betydningen af, at en varig, retfærdig og samlet fred i Mellemøsten skal baseres på folkeretten samt på Sikkerhedsrådets resolutioner. Det er også værd at understrege, at en varig fred, der bygger på dette grundlag, er den bedste garant for israelsk sikkerhed og integritet.

Mulighederne for, at Danmark kan spille en aktiv rolle her, er, som det blev nævnt af udenrigsministeren, først og fremmest gennem støtte til, at EU spiller en aktiv rolle i processen. Vi ønsker, at EU skal have en stærkere rolle i fredsprocessen, og samtidig er det værd at konstatere, at EU og EU-landene i dag er de største ydere af genopbygningsbistand og humanitær bistand til det palæstinensiske område.

I løbet af de seneste 2 måneder har knap 300 mennesker, herunder mange børn, mistet livet, og mange tusinde er blevet såret. På grund af konflikten har de israelske myndigheder lagt restriktioner for personers og varers bevægelig-

hed i de palæstinensiske områder samt etableret økonomiske sanktioner mod den palæstinensiske myndighed. 130.000 mennesker er afskåret fra at komme på arbejde i Israel, hvilket betyder, at arbejdsløsheden er steget fra 10 til 30 pct., og det er selvfølgelig ikke acceptabelt.

FN anslår, at de økonomiske tab som følge af urolighederne udgør ca. 8 mio. US-dollars om dagen. Dette beløb overstiger i øvrigt langt det internationale donorsamfunds samlede bistand til Gaza og Vestbredden i det første halvår af 2000. Hertil kommer de forfærdelige menneskelige lidelser, mangel på medicin og fødevarer. På den baggrund vil Socialdemokratiet stærkt opfordre regeringen til at øge bl.a. den humanitære og akutte nødhjælpsindsats i de palæstinensiske områder. Indtil videre er der, som det er blevet nævnt, bevilget 1,2 mio. kr. til en humanitær indsats, og det er efter vores opfattelse langt fra nok.

Når den aktuelle krise i fredsprocessen er bragt til ophør, er der ingen tvivl om, at behovet for både overgangsbistand og regional bistand er større end nogen sinde før. Urolighederne og krisen i fredsprocessen, som for alvor udviklede sig gennem 1990'erne, er en bombe under freden, men jeg vil understrege, at i sidste ende er det parternes eget ansvar at få fredsprocessen tilbage på sporet. Men vi bør fra dansk side gennem EU sætte alt ind for at hjælpe parterne til fred.

Derfor skal jeg på vegne af partierne Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget udtrykker dyb bekymring over de fortsatte uroligheder, herunder den overdrevne militære magtanvendelse, voldsanvendelse og modbydelige terrorhandlinger, der har kostet knap 300 døde og henved 8.000 sårede i de israelske besatte områder og i Israel.

Folketinget opfordrer indtrængende parterne til at indstille volden og genoptage fredsfor-handlingerne.

- Folketinget opfordrer regeringen til at
- støtte FN's generalsekretærs bestræbelser på at bilægge konflikten og FN's rolle for at løse konflikten, herunder ved udsendelse af en international observatørmission til området,
- tilskynde parterne til at overholde Sharm el

Sheikh-aftalen fra oktober i år,

- arbejde for parternes genoptagelse af forhandlingerne om en retfærdig, varig og samlet fred i Mellemøsten baseret på sikkerhedsrådsresolutionerne 242, 338 og 425,
- klart at tage afstand fra en stadig etablering af jødiske bosættelser i de besatte områder, der er i direkte strid med den fjerde Genève-konvention,
- arbejde for, at EU spiller en aktiv og konstruktiv rolle i
- fredsprocessen, herunder gennem øget økonomisk støtte til selvstyreområderne og regionen,
- arbejde for at sikre fuld efterlevelse af associeringsaftalen mellem EU og Israel,
- styrke den danske bistandsindsats, herunder på det humanitære område i de palæstinensiske selvstyreområder og regionalt med henblik på at fremme social og økonomisk udvikling,
- opfordre den palæstinensiske autoritet til at gøre alt, hvad den kan for at bringe volden til ophør.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 28).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herfter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er det forslag til vedtagelse, som SF og Enhedslisten har fremsat, jo sådan mere klart i talen, men for at vi kan få afklaret, hvori forskellen består, kunne jeg godt tænke mig at få uddybet, hvad Socialdemokratiet og de øvrige forslagsstillere mener med at sikre en fuld efterlevelse af associeringsaftalen mellem EU og Israel.

Hvilke konkrete skridt pålægger Folketinget dermed regeringen at tage med henblik på den sag? Mig bekendt har der ikke været taget nogen skridt, men det vil jeg gerne have belyst. Og så vil jeg gerne have belyst konkret, hvad det er for en bistandsindsats til selvstyreområderne, i selvstyreområderne, som ligger i det sidste afsnit i forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har et spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, som flere gange brugte formuleringen, at israelerne havde brugt overdreven militær

magtanvendelse, og det fremgår også af det forslag til vedtagelse, som den socialdemokratiske ordfører fremsatte. Hvad betyder overdreven militær magtanvendelse?

Betyder det, at Socialdemokratiet mener, at Israel har ret til at bruge en beskeden magtanvendelse? For det rejser jo i hvert fald et mere principielt spørgsmål, som jeg synes den socialdemokratiske ordfører må forholde sig til: Hvilke rettigheder har en besættelsesmagt til at bruge magt over for et besat folk?

Og omvendt rejser det den principielle diskussion, om ikke et besat folk altid har ret til at gøre modstand mod besættelsesmagten. Er det ikke sådan, at et besat folk altid uden undtagelse har retten til at gøre modstand mod besættelsesmagten? Eller er der tidspunkter, ifølge den socialdemokratiske folketingsgruppes opfattelse, hvor et besat folk ikke har ret til at gøre modstand, og hvor besættelsesmagten har ret til at bruge beskeden voldsanvendelse?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det er også en kommentar i forhold til vedtagelserne.

En af de ting, der skiller vedtagelserne, er spørgsmålet om retten til at oprette en palæstinensisk stat – i vores formulering baseret på et sammenhængende bæredygtigt territorium. Det er ikke med i det andet forslag til vedtagelse, og jeg vil spørge, om det skyldes et politikskifte eller en tilfældighed?

Er det sådan, at Socialdemokratiet stadig støtter palæstinenserens ret til en uafhængig stat? Eller er det ikke sådan? Det synes jeg er ganske afgørende. Det kan godt være, at det blev sagt, men jeg vil godt have det meget tydeligt, for det er efter SF's opfattelse et ganske afgørende punkt for at finde en løsning på konflikten.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Det er jo sådan, at vi får debatten senere i dag, men jeg vil gerne indledningsvis sige, at vi mener, at der i denne her associeringsaftale mellem EU og Israel selvfølgelig ligger nogle klare aftaler om, at man skal overholde menneskerettighederne og sådan nogle ting, og jeg tror, det er det, hr. Keld Albrechtsen sigter til, når han spørger om det her.

Der mener vi altså også i Socialdemokratiet, at det skal man gøre. Der er ingen undskyldning for ikke at gøre det. Vi må sikre, at aftalen efter-

levs, og vi vil lægge et pres, for at det også kommer til at ske.

Hr. Keld Albrechtsen spørger også om bistandsindsatsen. Der er det vores holdning, at vi skal fortsætte den bistandsindsats, som jo er startet i 1993, og som frem til år 2004 – så vidt jeg husker – kommer til at løbe op i over 0,5 mia. kr. til det palæstinensiske selvstyremråde; opbygning af demokratiske institutioner, fremme af menneskerettigheder og den økonomiske og sociale udvikling mener vi er utrolig vigtigt.

Endelig mener vi også, at en akut humanitær indsats er nødvendig i den situation, vi ser nu. Og det understregede jeg også i min ordførertale, og jeg håber, at det budskab også er gået igennem.

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg sige, at jeg synes, jeg meget klart udtrykte, at i Socialdemokratiet tager vi afstand fra enhver voldsanvendelse, både på den ene og på den anden side i konflikten. Det synes vi er en forkert måde at prøve at få løst sine problemer på.

Og til det principielle spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard rejser: Selvfølgelig accepterer vi ikke, at der udøves vold mod et folk, hverken på den ene eller den anden side. Vi accepterer heller ikke terrorhandlinger mod israelerne, det er klart, det gør vi ikke i Socialdemokratiet. Det vil jeg gerne understrege.

Endelig til hr. Villy Søvnalds spørgsmål om retten til at oprette en stat: Der understregede jeg i øvrigt også i min ordførertale, at vi mener, at som et led i en samlet aftale om fred i Mellemøsten skal palæstinenserne have mulighed for at oprette deres egen stat baseret på demokratiske rettigheder, menneskerettigheder, som vi kender det, det er klart; det er Socialdemokratiets politik, ingen tvivl om det. Men det må være som led i en samlet fredsaf-tale, for der er ingen her i salen, der kan forestille sig, at man bare gør det ensidigt; så stopper vi ikke volden, tværtimod vil den accelerere, og det ville jeg være meget bekymret for. Derfor støtter vi det som led i en samlet aftale.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Så vil jeg godt spørge, om det synspunkt, der blev givet udtryk for her, kan indfortolkes i det forslag til vedtagelse, der er fremsat af forligspartierne. Er det kun Socialdemokratiet, der mener det, eller er der enighed om det, og hvis man vedtager det her forslag til vedtagelse, betyder det så, at man i det mindste kan gå ud efterføl-

gende og sige, at der her i Folketinget ikke er flertal imod at oprette en palæstinensisk stat?

Det er ikke med i formuleringerne her. Det er med i vores formulering, og jeg synes, det er vigtigt at få afklaret, hvordan Folketinget stiller sig til det spørgsmål.

Jeg kan sige, at formuleringen fra vores vedtagelsesforslag er taget direkte fra en udtalelse vedtaget af den radikale hovedbestyrelse i lørdags, så Det Radikale Venstre, den del af regeringen, har i hvert fald taget helt klar stilling til det spørgsmål, og derfor synes jeg også godt, at Folketinget kunne gøre det.

Så mangler jeg stadig væk en forklaring på – jeg har hverken fået den fra ministeren eller fra den socialdemokratiske ordfører – hvorfor man stemte, som man gjorde i FN's generalforsamling. Jeg mangler stadig væk en god forklaring på, at man ikke kunne stemme for det resolutionsforslag.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Bare for at rydde en misforståelse af vejen tidligt i debatten: Det fremgår af min tale, og det er i øvrigt fremgået igennem lang tid, at EU-landene ved deres Berlin-erklæring klart anerkender palæstinenserens ret til at oprette en selvstændig stat, men det hører med til billedet, at EU hele tiden har rådet til, at oprettelse af en stat kædes sammen med indgåelse af en fredsaftale.

Og det er også det, der står i Det Radikale Venstres hovedbestyrelses vedtagelse fra i lørdags. Der står udtrykkeligt: som led i en fredsaftale. Det er det, der er forskellen på den vedtagelse og det, som SF har foreslået.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Så må vi jo have afklaret, om det, udenrigsministeren nu siger, er, at det er et råd til den palæstinensiske ledelse, men at i det øjeblik palæstinenserne udråber en stat, ja, så anerkender man den naturligvis. Sådan kunne man tolke udenrigsministerens svar. Det håber jeg så at ministeren eller hr. Kofod vil bekræfte.

Så vil jeg sige tak for svaret vedrørende associeringsaftalen. Det vender vi jo så tilbage til under den efterfølgende debat om det spørgsmål. Jeg synes ikke, det var krystalklart, hvad det helt konkret var, forslagsstillerne så mener man skal gøre.

Det har vi så et forslag om. Det kommer til debat senere, og så håber jeg, at vi måske kan få en

uddybning af, hvad en akut bistand kunne bestå i.

Jeg ville lægge meget vægt på, om vi i hvert fald kunne være enige om blandt et flertal i Folketinget, at der ydes en øjeblikkelig akut bistand til afhjælpning af den meget, meget vanskelige økonomiske situation, der er i selvstyreområderne her og nu.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det kan jo godt være, at det er helt tilfældigt, men jeg kan da ikke lade være med at lægge mærke til, at når man snakker om israelernes vold, snakker man om overdreven militær magtanvendelse, og når man snakker om palæstinenserens vold, snakker man om modbydelige terroraktioner, selv om det altså er den overdrevne militære magtanvendelse, der har kostet langt de fleste liv, hvorimod de modbydelige terroraktioner har kostet alt for mange, men dog langt færre liv end den overdrevne militære magtanvendelse.

Men det spørgsmål, der rejses, og som jeg synes den socialdemokratiske ordfører skal forholde sig til, er: Har et besat land ikke ret til at gøre modstand? Har et besat folk ikke ret til at gøre modstand, inklusive at kaste med sten?

Hvis vi tager en historisk parallel, f.eks. den danske modstandsbevægelse, var det jo, dengang Danmark var besat, ikke primært sten, der blev kastet med, det var jo helt andre alvorlige midler, der blev taget i brug. Har et besat folk ikke ret til at gøre modstand? Det kræver bare et enkelt svar – ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Det er jo sådan, og jeg redegjorde også for det før, at den her politik med, at vi støtter oprettelsen af en palæstinensisk stat som led i en samlet fredsaftale, længe har været Socialdemokratiets politik og også nu er EU's politik, det er vi meget glade for. Derfor forstår jeg heller ikke helt spørgsmålet fra hr. Keld Albrechtsen, for jeg synes rent faktisk, at vi i det her spørgsmål i hvert fald også bør have jeres opbakning.

Hvad angår nødhjælpen, mener jeg, som vi ser det i øjeblikket, at der er et akut behov for medicin, fødevarer og andre ting til det palæstinensiske selvstyreområde.

Jeg nævnte i min ordførertale, at konflikten koster 8 mia. dollar om dagen, og det har utrolig

store konsekvenser for arbejdsløshed og sociale forhold i det palæstinensiske område. Der mener jeg, at Danmark sammen med andre lande har et stort ansvar for at afhjælpe de her negative sider af konflikten også på det her område. Der kan vi spille en rolle, og det understregede jeg, og det håber jeg også at Enhedslisten vil være med til, når det kommer til stykket.

Til hr. Søren Søndergaard: Jeg vil først og fremmest sige, at jeg synes, det er farligt at begynde at differentiere vold, begrebet vold. Vi tager afstand fra enhver voldsanvendelse, uanset om det er terrorhandling, eller hvad det er; det mener jeg er afgørende.

Og hr. Søren Søndergaard ved også godt inderst inde, at det ikke nytter noget, at man tyer til vold som et middel for at løse en konflikt, det vil bare forværre konflikten, og det vil hverken skabe sikkerhed for israelerne eller palæstenserne i det område her, hvis man ligesom tolererer, at vold eksisterer.

Vi har en anden politisk opfattelse i Danmark. Vi mener, at i et demokrati er det andre midler end vold, der skal til for at løse problemer, for at løse politiske problemer, det mener jeg er afgørende at slå fast. Men selvfølgelig kan man godt forstå, at der er stenkastende palæstenser i den her situation, det vil jeg gerne sige, det er forståeligt, og det synes jeg man skal tage med i billedet, men jeg synes, at vold som en løsning vil være at gå langt ud over det, jeg vil anbefale, og det er i hvert fald ikke noget, som Socialdemokratiet står for.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil lige følge op på det spørgsmål, som kom før fra hr. Keld Albrechtsen. For der er jo forskel på, om man gør en samlet fredsløsning til en betingelse, for at man anerkender en palæstinensisk stat, eller man giver det gode råd til palæstenserne, at de ikke opretter staten, før der er en samlet fredsløsning.

Jeg har forstået EU-landenes holdning sådan – men jeg tror ikke, det er helt klart, og måske kan jeg få det bekræftet eller afkræftet fra ministeren – at man giver det gode råd til palæstenserne: Lad være med at oprette den stat, som situationen er i øjeblikket, det vil kun forværre situationen, det er dumt af jer, men i det øjeblik I gør det, vil vi anerkende den stat, I opretter. Er det korrekt opfattet, at det er sådan, EU-landene har tænkt?

Og der synes jeg nok, at hr. Kofods betragtninger om, at en fredsrunde skal være en betingelse, før man overhovedet anerkender det, er noget andet end det, der gives udtryk for her.

Hvis jeg tager fejl, bliver jeg meget glad, for jeg synes, det er trist, hvis Danmark næsten hele tiden skal, om jeg så må sige, ligge i baghjul, skal være længere væk fra de lande, der presser på, end man egentlig burde være.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lagde mærke til, at hr. Kofod ikke forstod mit spørgsmål.

Jeg vil så i forlængelse af hr. Holger K. Nielsen, som nu har præciseret det, også sige: På et eller andet tidspunkt må det vel være forståeligt, at man fra palæstinensisk side træffer den beslutning. Det kan vel ikke være rigtigt, at man så skulle vente, hvis en fredsaftale ikke kan opnås i 2001, 2002, 2003, 2004. Hvor længe skulle der så gå? Hvor længe ville man så blive ved at råde palæstenserne til ikke at erklære deres stat?

Jeg tror, man i Socialdemokratiet vel nok kan se, at det ikke er holdbart, og derfor må den rigtige linje – og jeg håber så, at vi på det punkt kan være enige – være, at i det øjeblik, palæstenserne selv træffer beslutningen, må vi bakke dem op.

Sådan kunne udenrigsministerens svar tolkes, men det var ikke krystalklart, og derfor vil jeg håbe, at hr. Kofod nu på Socialdemokratiets vegne kan gøre det helt klart.

Formanden:

Ja, det var sidste runde, og det samme gælder for hr. Søren Søndergaard.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er fuldstændig enig med den socialdemokratiske ordfører i, at i et demokrati er der ikke noget grundlag for at bruge vold, men hovedproblemet er, at der ikke er noget demokrati på Vestbredden og i Gaza, og det er jo ikke bare, fordi det palæstinensiske selvstyre ikke er særlig demokratisk, det er det i øvrigt ikke, det er et stort problem, og vi er sikkert enige om, at der skal lægges pres på, at det bliver der, men det skyldes jo den basale kendsgerning, at Vestbredden og Gaza er besat land, hvor det er en udenlandsk magt, der bestemmer, hvad der skal foregå, og så er der ikke demokrati.

Hvis den palæstinensiske befolkning på Vestbredden og i Gaza havde lov til at bestemme, hvilket militær der skulle være på deres område, ville de sikkert ikke kaste med sten, men det har de ikke. De er frataget demokratiet og derfor: Et undertrykt folk har ret til at gøre oprør, et besat land har ret til at kæmpe mod besættelsen!

Når det er så vigtigt at slå fast, er det, fordi der er en beklagelig tendens, også hos den socialdemokratiske ordfører, til at gøre det her til et spørgsmål om ligestillede parter. Der er palæstinenserne på den ene side, uha, de begår mange fejl, der er israelerne på den anden side, uha, de begår mange fejl, og dermed kommer man uden om det centrale, nemlig at der er besættelse og folk, der er besat, og det er den besættelse, der skal bringes til ophør, og det undertrykte folk har ret til at kæmpe mod besættelsen.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

For at gøre det krystalklart for både hr. Holger K. Nielsen, hr. Keld Albrechtsen og hr. Søren Søndergaard: Det er jo sådan, at man ikke kan nedlægge veto mod oprettelse af en palæstinensisk stat. Det er der ingen, der forestiller sig man kan gøre. Men det er også sådan, at hvis man vil fred i Mellemøsten for israelerne og selvfølgelig for palæstinenserne, så er det klart, at det er forudsætningen, at man har en samlet aftale om fred, som også indbefatter retten til at oprette egen stat. Det er klart, og det er da naivt at tro, at man ikke vil se fortsatte terrorhandlinger, fortsatte konflikter, hvis man går i et ensidigt spor. Det må da være åbenlyst for enhver. Men der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Socialdemokratiet også som led i den aftale her støtter, at palæstinenserne får oprettet deres egen stat, der baseres på demokrati og menneskerettigheder. Det er afgørende.

Jeg synes, det er lidt naivt bare at sige, at hvis den ene part udråber en stat, jamen så tror vi, der er fred. Det er der jo ikke, og det er sagens kerne. Vi vil gerne have begge parter med, og jeg tror i øvrigt også, det er vigtigt at understrege, at det afgørende for både palæstinenserne og israelernes sikkerhed er, at vi har begge parter med i det lange løb.

Det er det, vi står for i Socialdemokratiet, men selvfølgelig nedlægger vi ikke veto imod oprettelse af en palæstinensisk stat.

Formanden:

Hr. Svend Aage Jensby som ordfører.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg vil gerne starte med at takke udenrigsministeren for en udførlig besvarelse, den var næsten så udførlig, at der dårligt blev tid til det hele, men der er ikke meget i den redegørelse, som vi i mit parti ikke er enige i.

Vi er bl.a. enige i, at situationen i Mellemøsten er overordentlig alvorlig, og at det internationale samfund, herunder også Danmark, må gøre sit yderste for at skabe en varig fred i Mellemøsten.

Vi er også i Venstre enige i, at udenrigsministeren fremhæver vigtigheden af, at der ikke tages parti for nogen af de i konflikten implicerede parter. Det mener jeg er en meget rigtig holdning fra regeringens side at have.

Men når det er sagt, vil jeg sige, at det derfor også er med beklagelse, at man finder tegn på, at Syrien, Iran, Irak har øget deres støtte til de grupperinger inden for og uden for selvstyreområderne, der modarbejder fredsprocessen. Det er Syrien, Iran og Irak, som altid har været imod Israels eksistens. Det er ikke længe siden, jeg selv var med Det Udenrigspolitiske Nævn i Teheran, hvor viceudenrigsministeren direkte adspurgt, om man anerkendte staten Israel, faktisk svarede nej. Det er bekymrende, og den rolle må Danmark ikke få og får heller ikke.

Venstre er dernæst enig i, at en fredsløsning må basere sig på de sikkerhedsrådsresolutioner, som flere har været inde på, 242, 338 og 425, den sidste i relation til Libanon. Det indebærer på den ene side, at Israel må trække sig tilbage fra de besatte områder, og på den anden side, at Israels sikkerhed må garanteres. Alt for tydeligt har historien vist, at Israel siden statens oprettelse i 1948 er blevet angrebet af sine naboer, og derfor er Israels ønske om i forbindelse med en fredsaf tale at opnå en sådan garanti både rimelig og forståelig efter Venstres opfattelse.

Som sagt skal der ikke tages parti for nogen af parterne, men det forhindrer ikke, at jeg minder om et par ting. Det var Israel, der i 1979 takket være godt lederskab både i Israel og i Egypten indgik fred med dette land. I 1993 anerkendte man PLO som repræsentant for det palæstinensiske folk og som forhandlingspartner i den videre fredsproces, og man tiltrådte, at der skabtes et palæstinensisk selvstyre i Gaza og på Vestbredden. Osloaftalerne, nr. 1 fra 1993 og nr. 2 fra 1995, illustrerer også Israels velvilje til en ændring af den situation, som blev skabt af Seksdagskrigen i 1967.

I 1994 sluttede Israel fred med Jordan. Man gik langt i White River. Man trak her i år sine styrker ud af Sydlibanon, i Camp David i sommer tilbød Barak trods en vanskelig indenrigspolitisk situation næsten 95 pct. af Gaza og Vestbredden overgivet til selvstyret, og som jeg har forstået også til en egen stat. Jeg synes derfor ikke, man kan have debatten her uden at minde om disse tiltag fra Israels side.

Men når det er sagt, siger jeg til hr. Holger K. Nielsen, at jeg da erkender, at vi alle har fejl, og jeg er enig i, at de bosættelser, som er etableret, har skabt en problemstilling. Det er også det, som Venstre bl.a. som medforslagsstiller til vedtagelsen er inde på. Jeg tror, at dér skal man gribe ind.

I Venstre er vi i øvrigt enige i de initiativer, som udenrigsministeren i sin besvarelse var inde på man skal tage fra dansk side, fra EU-side og i øvrigt fra det internationale samfunds side. De initiativer kan vi støtte.

Hvis jeg lige kort til slut skal kommentere forslaget til vedtagelse, så forestiller jeg mig, at den første pind, hvor man taler om en international obeservatørmision til området, først kan blive effektiv, når der er en fred, idet en observatørsituation ellers kan være yderst farlig.

Jeg forudsætter med hensyn til den andensidste pind, at der sker stop for volden, hvis bistandshjælpen skal styrkes, som her nævnes. Det har ikke rigtig mening at bidrage, hvis volden fortsætter.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Svend Aage Jensby vil sikkert have forståelse for, at jeg tillader mig at rette, hvad jeg er overbevist om har været en fortællelse fra hans side, da han nævnte resolution 242 fra FN i 1967, idet hr. Jensby citerede, at man skulle trække sig tilbage fra »de besatte områder«. Det står der faktisk ikke. Der står »trække sig tilbage fra besatte områder«, og i forhandlingerne, og det er offentligt kendt, indgik der både forslag om, at der skulle stå »de besatte områder« og »alle besatte områder«. Det blev ikke teksten, det blev underkendt, og der står »fra besatte områder«.

Når så Israel i fredsforhandlingerne er gået med til tilbagetrækning for 92 pct.s vedkommende fra besatte områder, må man nok sige, at så står man faktisk ganske godt på grundlag af resolution 242.

Det er jeg sikker på at hr. Jensby også vil være enig med mig i.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg tror, hr. Jensby indledte med at sige, at det var vigtigt at holde en afbalanceret tale, hvorefter hr. Jensby, så vidt jeg kunne høre, holdt den mest enøjede tale, jeg har hørt meget længe om det her problem. Det synes jeg er forstemmende, for det er altså med til at umuliggøre at finde en løsning, må jeg sige til hr. Jensby.

Det tætteste på en kritik af staten Israel, der ellers alene byggede på fredsvilje, var, at bosættelsen har skabt problemer, tror jeg det blev til. Ja, det må man så sandelig sige den har. Den har skabt problemer på den måde, at det er et brud med alle de folkeretlige principper, der er, uden at der sker noget i den anledning. Det er jo problemet, at Israel får lov til det her.

På samme måde, da hr. Jensby skulle fremstille, hvad der skete i Oslo i 1993 i Osloaftalen, med, at Israel godkender PLO. Det afgørende i Oslo er, at palæstinenserne anerkender staten Israel.

Hvorfor kunne hr. Jensby ikke få det over sine læber?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, det var positivt, at der fra hr. Jensbys side var den helt klare kritik af de israelske bosættelser, og det skal der også gives anerkendelse for.

Men jeg deler ikke den opfattelse, at det specielt var Israel, der viste fredsvilje i hele Osloprocessen. Det er altså ikke rigtigt. Det var i høj grad palæstinenserne, der gik ind på et aftalekompleks, uden at to af de helt, helt centrale spørgsmål blev afklaret, nemlig flygtningespørgsmålet og status for Jerusalem.

Alligevel gik de ind i en positiv proces, hvor de efterfølgende har kunnet opleve, at Israel er løbet fra ånd og bogstav i aftalen, har udskudt implementeringen af delaftaler og har gennemført en eksplosion af bosættelser i de besatte områder.

Derfor kan jeg ikke forstå, hvordan man overhovedet kan komme frem til, at det er Israel, der har vist fredsvilje i hele Oslofredsprocessen. Det forholder sig omvendt. De brugte Oslofredsaftalerne som en anledning til at sabotere fredsprocessen og forværre de sociale vilkår for palæstinenserne i selvstyreamråderne.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg må sige til hr. Holger K. Nielsen, at jeg ikke selv har deltaget i forhandlingerne deroppe i Oslo, men jeg har selvfølgelig læst om dem, og jeg skal ikke sige, hvem der viste den mest udprægede forhandlingsvilje. Det, jeg bare synes er glædeligt at erindre, er, at processen dog langt om længe kom i gang i 1993 og siden i 1995.

Jeg har den opfattelse, og det er jeg også enig i, at der er et andet problem, nemlig Jerusalems status. Jeg har et indtryk af, at man også fra israelsk side er åben over for en fornuftig løsning af det spørgsmål. Det tror jeg.

Ligeledes er jeg enig i, at det internationale samfund sammen med parterne i Mellemøsten har en kæmpeopgave at løse med hensyn til flygtningestrømmen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det, der bare er så forstemmende i den her debat, er den her dobbeltstandard, som vi endnu en gang bliver vidne til, hvor der gælder et sæt regler for nogle lande, og så gælder der andre regler for nogle andre lande.

Lad os lige et øjeblik forestille os, at Sovjetunionen, dengang det hed Sovjetunionen, havde meddelt, at de skam var villige til at trække sig ud og overlade 94 pct. af Afghanistan til afghanerne. Hvad ville vi have svaret på det?

Eller lad os forestille os en situation, hvor Irak havde meddelt, at 94 pct. af Kuwait kunne kuwaiterne da godt få. Der var lige nogle enkelte ting, som de ville beholde, oliekilderne og sådan lidt, men ellers ville de skam godt trække sig ud. Hvad ville vi have svaret på det?

Det er den dobbeltstandard, som hele tiden går igen, at man anerkender, at Israel har nogle særlige rettigheder, ikke bare en ret til deres egen sikkerhed, for det er jo ikke bare det, det handler om, men også nogle rettigheder i forhold til et besat land. Og det er dér, vi siger, at der skal gælde samme standard. Det er dejligt, at Israel har udtrykt tilsagn om at ville trække sig tilbage på et eller andet tidspunkt fra en del. Det, det handler om, er altså, at man begynder at gøre det, og at man stopper bosættelserne.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jo, men uanset om vi nu begynder at drage Kuwait eller Afghanistan ind i denne her debat, så

gør det det jo ikke nemmere. Jeg erkender, at der er problemer i Mellemøsten – det er derfor, vi er samlet her – men jeg tror ikke, det nytter med hypotetiske overvejelser om, hvordan man ville have reageret i den ene eller anden situation.

Vi bidrager gerne fra mit parti til at understøtte regeringen i enhver bestræbelse på at skabe fred i den overordentlig vanskelige situation, man er i dernede.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det handler ikke om hypotetiske overvejelser. Det handler om at have et klart udgangspunkt for denne her diskussion, nemlig at besættelsesmagten skal trække sig ud af de besatte områder. Og at de bosættelser, som det jo tyder på, at man ikke har lyst til at trække sig tilbage fra, uanset hvad man siger, bliver stoppet én gang for alle.

Det er det, denne her diskussion handler om. Det er det, der burde sættes først, også fra Venstres side. Det vil Venstre ikke, og det rejser altså tvivlen om, hvad der egentlig er Venstres politik på det her område, fordi man ikke sætter dét i centrum for debatten.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Søren Søndergaard i, at man er nødt til at diskutere de dobbeltstandarder, der konstant er, når man vurderer konflikter.

Jeg kan huske for et par år siden, da vi havde Kosovokonflikten, hvordan det da blev gængs tankegang, at sådan de gældende folkeretlige regler kunne man se bort fra, hvis der var tale om et humanitært formål. Den humanitære krig, som NATO's krig blev kaldt. Der sagde man, at det var vigtigere at gå ind og slå for civile mennesker frem for at overholde folkeretlige principper.

I det her tilfælde har vi en situation, hvor Israel overtræder folkeretlige principper. Bosættelsespolitikken er imod de folkeretlige principper, imod Genèvekonventionen, og man implementerer ikke de FN-resolitioner, som man skulle have implementeret. For en løsning af flygtningeproblemet var en forudsætning, da man oprettede staten Israel i 1948, og man kan se, at der på det humanitære område er en frygtelig situation for de palæstinensere, der må leve under besættelsesmagten.

Hvad gør man? Man gør ikke noget som helst. Europa gør ikke noget som helst, Danmark gør ikke noget som helst. Man overlader hele fortolkningen af denne her konflikt til én side, og det vil gå galt på et eller andet tidspunkt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Per Stig Møller som ordfører:

Per Stig Møller (KF):

Den eskalerende konflikt mellem Israel og palæstinenserne er en dyb tragedie for begge befolkninger.

Der er ingen tvivl om, at det store flertal, både blandt israelerne og palæstinenserne, ønsker fred. Hvad der forhindrer freden, trods flere forsøg, i at bide sig fast er den dybe mistillid, de har til hinandens motiver. Israelerne frygter, at palæstinenserne stadig ønsker at smide dem i havet, sådan som Arafat gentog efter at have forskertset en fredsaftale i Camp David. De er bange for, at land for fred blot betyder begyndelsen til en ny krig, hvori de vil stå dårligere end hidtil. De har heller ikke tillid til, at FN og EU vil beskytte Israel, den dag der på ny sættes militært ind mod selve dets eksistens.

For Israel er den fornyede uro, den palæstinensiske løsladelse af terrorister, de nye terrorbomber, drabet på israelske militærfolk samt FN's særlige fordømmelse af Israels styrkeanvendelse tegn på, at Israel stadig skal smides i havet, og at landet står alene.

Til den anden side står palæstinenserne med en fornemmelse af, de nok kan få lov til at give Israel fred, men ikke af den grund får modydelser i form af deres egen stat samt en løsning på såvel flygtningeproblemet som Jerusalem-spørgsmålet.

De har længe nok set tiden gå, uden at de løfter, FN og Israel har givet undervejs, er blevet indfriet. De tror ikke længere på, at FN's, EU's og verdenssamfundets pres på Israel vil bære frugt og griber derfor til fortvivlelsens selvhjælp i form af intifada og terrorhandlinger og pisker børnene frem i forreste række med ophidsende løfter om martyrernes løn i Himlen.

Man var ellers så tæt på, både i Camp David og for så vidt også i Sharm el Sheikh. Men netop, fordi man var så tæt på, at man begyndte at stirre freden i øjnene, veg de kræfter tilbage, som frygter, at freden er et bedrag, hvorefter de gav sig til at ødelægge det tillidsklima, som er fredens forudsætning.

Arafat lod sig hylde for at have afvist et lovende kompromis, og Sharon besteg Tempelbjerget. Spørgsmålet er, om nogen af de to regeringschefer – Arafat, Barak – overhovedet har magt over situationen længere?

Det gør ikke udsigterne til, at det hele ender i en tragedie, mindre. Men en sådan tragedie bliver ingen afslutning på konflikten, uanset hvordan den ender, for den vil altid være svanger med endnu blodigere, evindelige konfrontationer, som vil fortsætte, selv efter at man troede, at det var slut med væbnet magt.

Her står vi ikke med en nem mulighed for at kunne sondre mellem de retfærdige og de uretfærdige – mellem retfærdighed og uretfærdighed – for der er retfærdighed og uretfærdighed på begge sider og i selve problemets kerne.

Vi står med en ekstremt følsom og vanskelig situation, der ikke løses ved at fordømme den ene af parterne. Den løses kun ved genopbygning af den gensidige tillid – ved konkrete, tillidsskabende handlinger, ved forpligtende inddragelse af de lande, der skal garantere freden ved at garantere både Israels og Palæstinas eksistens, herunder altså i høj grad de arabiske lande.

Først da kan det lykkes for den israelske regering at få fuld opbakning til at give de 90 pct. af det erobrede land tilbage, som den tilbød i Camp David.

Først da kan Arafat finde rygdækning til at acceptere en aftale, der ikke giver ham alt det, han har ladet palæstinenserne drømme om, men tilstrækkeligt til, at staten oprettes, Østjerusalemproblemet løses, og flygtningespørgsmålet afgøres definitivt.

Til denne proces kan Danmark medvirke ved at støtte bestræbelserne på en dialog mellem parterne – og gerne i Danmark, ved ikke i FN at bidrage til nogen ensidig fordømmelse, men støtte generalsekretærens fredsbestræbelser, hvori vi har gode erfaringer med de danske observatører i Hebron, ved desuden inden for EU at arbejde for en europæisk medvirken i fredsprocessen, fordi EU-landene faktisk har forskellige – men tillidsfulde – forhold til de to parter. Og ved at stille fremadrettede, fredshjælpende betingelser til det associeringssamarbejde, EU har med Israel, og det samarbejde, EU har med de fleste arabiske lande, herunder den palæstinensiske autoritet, som må forstå, at vi ikke vil medvirke til opbygningen af det palæstinensiske politi, hvis dette indsættes som en væbnet styrke mod Israel.

For så er vi blevet part i konflikten på den ene side og har mistet muligheden for at medvirke til freden. Men den fred kan vi jo i realiteten kun fremme, hvis tilliden til freden får lov at slå rod hos begge parter.

Villy Søvndal (SF):

Fra SF's side har vi rejst forespørgslen i dag for at presse. Danmark må efter SF's opfattelse – sammen med de øvrige EU-lande – yde en langt mere aktiv indsats i Mellemøsten for at undgå, at konflikten, der allerede i dag kræver et alarmerende højt antal døde, først og fremmest blandt palæstinenserne, udvikler sig til et punkt, hvor samtalen forstummer, hvor besindige på begge sider mister fodfæstet til fordel for de mere militante grupperinger, og det punkt, hvor de bål, der er i dag, udvikler sig til en brand af had, af vold, af myrderier, af konfrontation.

Der er behov for langt mere beslutsomme og internationale reaktioner, en langt mere markant dansk og europæisk indsats for at løse konflikten. Der skal lægges pres, først og fremmest på Israel, der bærer hovedansvaret for den eskalation, der lige nu finder sted. Ansvar for de strandede fredsforhandlinger ligger i dag hos Israel. Palæstinenserne har givet indrømmelse på indrømmelse, men som svar har de set israelske bosættelser skyde op i deres område, i deres byer, og en stigende social armod.

Palæstinenserne har begået historiske fejl. De har anvendt terror, som ikke lader sig retfærdiggøre. Fundamentalistiske islamiske grupper har med terror saboteret fredsmulighederne. Det er der slet ingen tvivl om set i historiens lys, men i dag ligger hovedansvaret for eskaleringen hos Israel. Palæstinenserne har ved forhandlingsbordet givet indrømmelse efter indrømmelse over for en militær og økonomisk overmagt og besættelsesmagt.

Derfor var Ariel Sharons besøg på Tempelbjerget den begivenhed, der fik bægeret til at flyde over. Det var den begivenhed, der fik lang tids opsparet frustration til at eksplodere. Tænk sig, besøg af den person, der har ansvaret for massakren på 2000 palæstinensere i flygtningelejrene Sabra og Shatila!

Hvad har palæstinenserne så givet siden Osloaftalerne i 1993? Det er også et svar til partiet Venstre: Anerkendelse af staten Israel i Osloaftalerne i 1993.

Israel har modsat ikke villet anerkende den palæstinensiske stat, og det er sket i en situation, hvor en beslutning har vakt betydelig modstand

blandt de 3 millioner palæstinensiske flygtninge. På trods af det har Arafat med de omkostninger, det kræver, båret beslutningen igennem, der hed anerkendelsen af staten Israel. Anerkendelse af tostatsløsningen, der betyder, at man opgav oprindeligt hjemland. Det har også været en upopulær beslutning i forhold til palæstinenserne. Anerkendelse af en deling af Jerusalem. Det har palæstinenserne også anerkendt. Jeg ved godt, at grænserne ikke er endeligt draget, men en anerkendelse af princippet om en deling af Jerusalem.

Anerkendelse af en meget langsom overgang til selvstændighed. I Osloaftalerne talte man i 1993 om 5 års overgang. I dag omfatter selvstyret 18 pct. af Vestbredden og 66 pct. af Gazaområdet. I øvrigt usammenhængende øer med bosættelserne skudt ind imellem. De palæstinensiske forhandlere har anerkendt en udskydelse af flygtningenes skæbne, og endelig har de anerkendt, at forhandlingerne fandt sted ikke under FN, som klart ville have givet palæstinenserne bedre forhold, men under USA's overherredømme med den tætte tilknytning mellem USA og Israel.

Jeg siger det, fordi det simpelt hen er et fantastisk historisk vrangbillede at ville præsentere det billede, som Venstre gjorde i sin ordførertale. Det er palæstinenserne, der inden for nyere historisk tid har været dem, der har bidraget og bidraget og bidraget, og det, man kan frygte, hvis man ikke forstår det, er, at Arafat bliver den sidste moderate palæstinensiske leder, vi har oplevet. I så fald står også staten Israel over for en helt anderledes trussel, end man står over for i dag.

Derfor er situationen eksploderet i frustration. Derfor er man i øjeblikket ved at tabe perspektivet, der hedder fred og sameksistens. Konflikten i Mellemøsten er skabt af det internationale samfund. Derfor ligger løsningen også hos det internationale samfund. Her spiller Danmark og Europa en alt for passiv rolle. Det haster, inden situationen bevæger sig til et punkt, hvor den er ude af kontrol.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti hilser vi med tilfredshed, at der er rejst en debat her i Folketinget omkring et vigtigt udenrigspolitisk spørgsmål som situationen i Mellemøsten, og vi synes, det er godt, at SF tager teten og får en debat frem her i Folketinget omkring den.

Vi synes i øvrigt generelt, at det er vigtigt, at udenrigspolitikken ikke bare er et spørgsmål mellem den danske regering og EU måske eller FN, men også, at vi, parlamentarikerne, som vagthunde over for, hvad regeringen går og foretager sig, får nogle debatter om, hvad det er, man gerne vil fra Folketingets side også, for det er jo trods alt Folketinget, der ved vedtagelser kan pålægge regeringen, hvad det er, man vil her fra Folketingets side.

Når det så er sagt, vil jeg også sige, at det formål, som SF og Enhedslisten har med debatten, er vi i Dansk Folkeparti ikke enige i. Vi mener grundlæggende, det er et problem, hvis vi fra dansk side fremkalder en situation, hvor det udløser kritik af staten Israel, som trods alt er det demokratiske punkt i Mellemøsten, hvorimod mange af de andre lande jo er styret af diktaturer på forskellig vis, og det er noget, vi fra dansk side må modvirke og sige til landene dernede: En af de gode forudsætninger for, at I kan opnå nogle resultater i samarbejde med staten Israel, i samarbejde med FN, er jo, at I får et demokrati i jer selv i stedet for hele tiden at pukke på det eneste demokrati, der er dernede i området, nemlig Israel.

Der har været en situation gennem lang tid, hvor vi har varmet op til en forhåbentlig lidt mere endelig fred. Camp David-forhandlingerne tydede på, at det måske kunne lade sig gøre, men jeg vil nok sige, at modsat hvad SF og Enhedslisten siger under denne her debat, er det vores indtryk, at det faktisk var palæstinenserne, der var problemet til slut i de afsluttende runder.

Noget tydede på, at Barak faktisk var gået meget, meget langt fra Israels side og havde været med til nogle ting, som han blev meget kritiseret for. Javel, Arafat blev også kritiseret for, at han måske var gået et stykke hen ad vejen, men os bekendt og i hvert fald også efter det, der er fremgået af den internationale presse, var det palæstinenserne, der svigtede i den sidste omgang ved ikke at sige ja til det, der var kommet frem på bordet, hvor Israel havde givet sig meget langt.

Derfor skal vi passe på med at lægge al skylden, som jeg synes, SF og Enhedslisten ligesom lægger det frem her i Folketinget, over på Israel, som trods alt er gået meget langt i de forhandlinger, der har været.

Det spørgsmål, der for os i Dansk Folkeparti at se står tilbage, når vi ser på de to vedtagelsesforslag, der er fremsat her, er: Hvor langt går

den danske regering egentlig i ønsket om at bakke en selvstændig palæstinensisk stat op tæt ved Israels område? Hvor langt går den danske regering egentlig i dens holdning hertil?

Jeg har lagt mærke til, at der i det forslag, der er fra SF og Enhedslisten, direkte er nævnt, at man ønsker at støtte oprettelsen af en palæstinensisk stat baseret på et sammenhængende bæredygtigt territorium, hvor man så i regeringens forslag til vedtagelse har taget det ud.

Det hilser vi med tilfredshed, men vi ville da være kedede af, hvis regeringen alligevel på forskellig vis arbejder – det kunne være i FN-regi – for, at Danmark bakker en selvstændig palæstinensisk stat op i hvert fald på det her tidspunkt, fordi det af Israel bliver betragtet som sådan en rød klud, der bliver hængt op og dermed kan puste yderligere til problemerne i området.

Så vi vil da godt bede regeringen om at fastholde, at på nuværende tidspunkt er det altså farligt at tale om en selvstændig palæstinensisk stat i området.

Når vi så vender os til den vedtagelse, som regeringen er kommet med, mener vi stadig væk, der er nogle hurdler i forhold til, hvis Dansk Folkeparti skulle støtte den pågældende vedtagelse. Vi synes, man i sit ordvalg går ind i en meget indirekte kritik af Israel, som er meget uheldig.

Man nævner også, at man direkte vil gå ind med forskellig bistandsindsats, herunder på det humanitære område i de palæstinensiske selvstyremråder og regionalt med henblik på at fremme social og økonomisk udvikling. Det sidste kunne måske være meget godt, men at gå ind og støtte og opgradere støtten til palæstinenserne i området, synes vi ville være uheldigt. Det er igen et signal til Israel om, at her har vi altså valgt side i konflikten dernede.

Så vi synes, man skal vente med de initiativer, til palæstinenserne direkte har accepteret en fredsaf tale, hvor forhåbentlig en amerikansk præsident, hvem det end kommer til at være, sætter sig for bordenden og får opnået en fred, som kan holde i en længere periode.

Så kan vi overveje, om vi måske til gengæld for, at det pågældende område begynder at tage nogle statsborgere retur, som er her i Danmark, statsløse palæstinensere, flygtninge, kan gå ind i en politik om at bakke yderligere op bag bistandssamarbejdet dernede.

Afslutningsvis skal jeg sige, at jeg ikke forstår, hvordan SF og Enhedslisten kan føre en så høj profil, når det f.eks. gælder brug af børnesolda-

ter. Når man taler om brug af små børn til det her arbejde, fører man en høj profil her i Folketinget. Men den konflikt, vi taler om her, hvor palæstinenserne bruger børnesoldater, nævner man ikke et ord om. Det forstår jeg ikke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Skaarup har en sjælden evne til at gøre sort til hvidt og hvidt til sort. Nu er det pludselig palæstinenserne, der skal tage flygtninge tilbage. Hvorfor skal Israel ikke tage flygtninge tilbage, mennesker, som Israel har frataget deres land og smidt ud af deres fødeland?

Så vil jeg godt anfægte hr. Skaarups beskrivelse af Israel som et demokrati. Det er faktisk meget langt fra at være et demokrati. Det er i hvert fald ikke i overensstemmelse med min opfattelse af et demokrati med de afhøringsmetoder af torturmæssig karakter, som anvendes af israelsk politi, med de administrative fængslinger og manglende rettigheder, som også mennesker, der bor i selve Israel, udsættes for. Behandlingen af de palæstinensere, som bor i selve Israel, er ikke i overensstemmelse med, hvad jeg forstår ved et demokrati.

Israel er et gennemmilitariseret samfund, hvor man ransager folk osv. osv., og det hele styres gennem checkpoints og maskinpistoler. Jeg vil advare stærkt imod, at man udbreder den opfattelse, som hr. Skaarup var inde på, at Israel skulle være nærmest et idyllisk demokrati.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Ja, det er mere for, at hr. Skaarup ikke skal gå fejl af det forslag til vedtagelse, vi er nogle stykker der har fremsat. Hr. Skaarup er meget velkommen til at stemme for det, når han nu finder ud af, at han har overfortolket noget.

Det er en pind, som handler om at styrke den danske bistandsindsats, som hr. Skaarup var imod, herunder på det humanitære område i de palæstinensiske selvstyreområder og regionalt med henblik på at fremme socialøkonomisk udvikling.

Det er faktisk en forståelse, der er blevet opbygget her i efteråret omkring den kommende palæstinahjælp, som langt de fleste partier stillede sig bag ved – jeg erindrer ikke, om Dansk Folkeparti stillede sig bag ved det.

Men det, der står her, er, at vi jo netop i Folketinget har besluttet, at vi vil styrke palæstinainsatsen på fattigdomsområdet, og det vil sige in-

den for vand- og elforsyning og virksomhedsopbygning, således at man ikke får den dybe fortvivelse, som er uroens arnesteder i kraft af arbejdsløshed og fuldstændig elendige vilkår.

Så der står her, at vi vil fremme den humanitære indsats, vi vil bekæmpe fattigdommen, vi vil være med til at skabe beskæftigelse og bedre vilkår i områderne; det er en særskilt politik, der har været til forhandling her i Folketinget, og som vi har tilsluttet os. Det er det, der står.

Hvis det, vi bidrager med vedrørende politiet, betyder, at politiet begynder at tage væbnet del i kampen – som jeg sagde i min tale – så stoppes den del af det.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Som svar på det, som hr. Keld Albrechtsen nævner om det med at tage flygtninge tilbage, og om Israel er et demokrati eller ej: Jeg erkender, der er fejl i alle folkestyrer. Der er også fejl i Danmark, der kan også være ting her i Danmark, vi ikke alle sammen er tilfredse med.

Og Israel har altså den særlige situation, at de siden statens oprettelse har været i en kritisk situation hele tiden, faktisk lige siden dengang. Man har oplevet krig på krig, på krig. Lige dagen efter at Israel blev oprettet, begyndte de arabiske lande at overfalde Israel – bl.a. palæstinenserne – fordi man var utilfreds med den måde, som fordelingen af landområderne var angivet på fra FN's side.

Derfor er Israel i en særlig situation som et lille land, hvor de må beskytte sig selv, lige så vel som Danmark, hvis vi var omgivet af potentielle fjender, måtte træffe nogle forholdsregler, der gjorde, at vi kunne beskytte os selv.

Derfor er jeg villig til – og det tror jeg også mange her i Folketinget er villige til – at sige, vi har et særligt ansvar for at hjælpe Israel i den her situation også. Lige så vel som vi hjalp de danske jøder under Anden Verdenskrig til Sverige, skal vi også sørge for at være Israels ven.

Det er der mange der appellerer til os om at være, og derfor skal vi følge det op og ikke bare skyde dem til side, og sige, nå, men nu har vi palæstinenserne, det er vores nye venner, som Enhedslisten og SF til en vis grad gør, synes jeg.

Så var der det, som hr. Per Stig Møller sagde om bistandshjælpen til området. Der er jeg enig i, at det har været den politik, som mange her i Folketinget har argumenteret for. Og det kunne også godt være relevant set med vores øjne, at vi gjorde nogle ting i den retning.

Men vi synes bare, det er et meget uheldigt tidspunkt, at Folketinget signalerer det så kraftigt, som man gør i den vedtagelse her i dag, hvor man direkte nævner det som en pind i vedtagelsen, at vi vil gøre det nu. Det vil af Israel og omverdenen blive opfattet som et ønske om, at vi stiller os på palæstinenserens side. Derfor opfatter jeg det lidt, som om De Konservative og andre måske har givet lidt køb og sagt: O.k., vi går så med til lidt kritik af Israel for at få noget andet igennem.

Den måde synes jeg ikke vi skal handle på på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det, som jo ville være den i alle henseender smukkeste løsning på palæstinaspørgsmålet, var jo, hvis man havde et demokratisk Palæstina, hvor jøder og palæstinensere kunne leve samme i fred i et demokrati med lige rettigheder, f.eks. stemmer alle sammen. Det var jo den måde, det hele skulle have været ordnet på.

Desværre er der meget, meget langt til den dag, hvor den drøm bliver en realitet, men den burde da både for jøder og palæstinensere være den drøm, som man kunne være fælles om.

Det bringer mig så over til en bemærkning til hr. Skaarup og demokratiet, som han omtaler i Israel, hvor det jo stadig væk er sådan, at massevis af palæstinensere ikke har stemmeret. Det kan ikke være sådan i noget, som jeg opfatter som et demokrati, at en del af borgerne ikke har stemmeret; så er det ikke demokrati, så enkelt er det. Det tror jeg da at hr. Skaarup må erkende.

Nu sammenlignede hr. Skaarup med Danmark; der er også mennesker, der bor her i Danmark, som ikke har stemmeret, men det er da ikke sådan, at der er folk, der fødes og vokser op her i Danmark, som ikke kan få tildelt stemmeret. Så der er langt til, at man kan betegne Israel som et reelt demokrati.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Jeg mener ikke, at der er nogen som helst grund til, som hr. Peter Skaarup mener man skal, at skjule en kendsgerning. Det er en kendsgerning, at Folketinget har tilsluttet sig den nye fase i palæstinahjælpen, og derfor ville det være forkert pludselig at stryge den fra forslaget til vedtagelse, for så ville det være, som om vi ville lade, som om det ikke eksisterede, og vi har jo besluttet det.

Men så synes jeg, hr. Peter Skaarup glemmer sidste del af forslaget til vedtagelse, hvor der står, at vi opfordrer den palæstinensiske autoritet til at gøre alt, hvad den kan for at bringe volden til ophør. Det vil sige, at vi siger altså her, at den palæstinensiske autoritet skal gøre, hvad den kan for at bringe volden til ophør.

Dermed siger vi så også, at hvis den ikke kan bringe volden til ophør, så er det jo, fordi den ikke er nogen autoritet, og så er det jo lidt vanskeligt at lave aftaler med dem.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Peter Skaarups vurdering af hele situationen er jo rimelig pervers, men svarer meget godt, kan man sige, til, hvad Dansk Folkeparti ellers står for. Dansk Folkeparti har sådan et syn på det danske samfund, at det skal bestå af førsteklasses og andenrangs borgere, dem, der er danskere, og dem, der er etniske minoriteter, og hele deres eksistensberettigelse går på at lave en sådan opdeling.

Tilsvarende er der i Israel et parallelt problem. Der er nogle kraftige konflikter mellem de palæstinensere, der bor i Israel, og så de jøder, der bor der, og der er det sådan, at de palæstinensere, der bor i Israel, bliver behandlet som andenrangsborgere, og en af effekterne af denne konflikt er, at de i Israel boende palæstinensere også er begyndt at blive radikaliseret. De er hidtil gået ind i det israelske samfund, men er nu begyndt at røre på sig. Derfor kan man sige, at for Israel er der foruden konflikten i de besatte områder konflikten med det omgivende samfund, der er blevet en stigende konflikt internt i det israelske samfund.

Men den dér holdning til en minoritetsgruppe svarer jo fuldstændig til, hvad Dansk Folkeparti ellers står for i det danske samfund, og der kan man bare sige velbekomme.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, jeg ved godt, at SF har en meget speciel udlægning af Dansk Folkepartis politik. Jeg vil nu meget henholde mig til, hvad det er, vi selv siger om de her ting. Hvad vi har af politik i Danmark og i udlandet synes jeg tilkommer os selv at vurdere, i stedet for at SF skal gøre det til et spørgsmål, om vi vil have første- og andenrangsborgere. Det er der da vist ikke nogen der har talt om her fra talerstolen.

Men med hensyn til det, som hr. Holger K. Nielsen siger med, at vi skulle have en pervers udenrigspolitik, eller hvad det var, det står jeg også fuldstændig uforstående over for. Jeg synes i det hele taget ikke, at der er nogen her i Folketinget, der har sådan en speciel pervers udenrigspolitik, så det må stå for hr. Holger K. Niensens egen regning.

Med hensyn til det, som hr. Keld Albrechtsen er inde på med stemmeretten, er det jo sådan, at hvis man har bopæl i Israel, så har man stemmeret, men det klart, at de, der bor i selvstyreområderne og f.eks. tager til Israel for at arbejde, ikke har stemmeret, og det er der vel ikke noget underligt i. Palæstinenserne har altså også repræsentanter i det israelske parlament, og det er der vel heller ikke noget underligt i, selvfølgelig har de det, og de kan argumentere stille og roligt for deres synspunkter.

Jeg erkender, at Israel da også har fejl, men jeg synes bare, at Enhedslisten og SF gør et voldsomt stort nummer ud af dét, men de glemmer palæstinenserne, der sætter børnesoldater i første række, som står og kaster med sten eller skyder mod israelske bosættelser eller det israelske militær. Det er dog heller ikke særlig smart, men det er som om, at man glemmer dét fra SF's og Enhedslistens side. Det er jo en meget speciel måde at argumentere på, for på den måde er man med til at støde til konflikten, hvis ikke man erkender, at vi altså også her har nogle voldsomme problemer. Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at man kommer så langt med dét, som man gør.

Så må vi afslutningsvis sige omkring den vedtagelse, der er fremsat: Der er også andre ting, jeg synes er på kanten af det, som er en neutral vurdering af konflikten. Der er en meget kraftig kritik af de jødiske bosættelser, hvor man måske kan argumentere med, at man er imod, at de bliver etableret fremover, men det indtryk, der står tilbage, er en generel kritik af de her bosættelser. Vi ser det som et problem, hvis man ensidigt fokuserer på dét her fra Folketingets side.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Søren Søndergaard og derefter hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Bare for at der ikke skal være nogen misforståelser om dét: Enhedslisten er imod børnesoldater

alle steder. Det er vi også i Palæstina, hvis der bliver indrulleret børnesoldater fra officielt hold.

Vi indrømmer, at det kan være svært at styre folk, der kæmper mod en undertrykkelse. Der var også folk i den danske modstandsbevægelse, der var under 18 år, som det kunne være svært at kontrollere, men vi er imod børnesoldater alle steder. Så den pointe må hr. Peter Skaarup have misforstået.

Men jeg synes da, det er interessant, at et parti, der i den grad som Dansk Folkeparti slår sig op på, at alle lande – for at vi kan have nogle forbindelser med dem – skal tage flygtninge tilbage, undtager ét land fra den regel. Ellers er det simpelt hen et hovedkrav fra Dansk Folkeparti, for at man kan give ulandsbistand, og for at man kan samarbejde med dem, og for at man kan have ordentlige relationer til dem.

Men der er ét land, som ikke behøver at tage de millioner af flygtninge, de har skabt som problem, tilbage, og det er Israel. Hvorfor er der den inkonsekvens i Dansk Folkepartis politik? Hvorfor ønsker Dansk Folkeparti ikke, at Israel tager sine flygtninge tilbage, og at vi samtidig kæmper for at få indført én person, én stemme i Israel?

Så kunne det være, tingene så meget anderledes ud.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Peter Skaarup siger, det ikke er særlig smart, at man lader børn kæmpe i forreste række: Nej, det er ikke særlig smart. Men har det strejft hr. Peter Skaarups hjerne, at det her jo kunne skyldes, at det er børn, der lever under så håbløse vilkår og er grebet af desperation – det er jo i tæt befolkede områder – og at de ligesom børn i tilsvarende sammenhænge går i spidsen og får deres frustrationer ud ved at kaste sten imod de israelske soldater?

Det her ser vi jo også andre steder. Vi så det i Sydafrika, da de sydafrikanske børn bekæmpede styret. Vi ser det i stort set alle den slags konflikter, hvor der er social frustration, hvor man bekæmper en besættelsesmagt, og hvor børn og unge ikke har et liv, de kan se frem til. Der reagerer man i frustration.

Har det overhovedet strejft Dansk Folkeparti, at det kan være forklaringen på, at man ser de her voldsomme kampe mellem palæstinensiske børn og unge og israelsk militær?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Her op til denne debat fik vi den 22. november et brev fra Immigranthjælpen, der hjælper jødiske immigranter til en fremtid i Israel. Jeg ved ikke, om de andre ordførere har fået det, men jeg har i hvert fald fået det. Man skriver til os:

Danmark har gennem årene vist sig som en god ven af Israel og har støttet dette lille demokratiske land beliggende midt i en mellemøstlig verden af diktaturstater. Som danskere kan vi være meget stolte af dette. Vi tror, at denne holdning på mange måder har gavnet Danmark.

Man fortsætter, at man finder, at bl.a. Enhedslistens initiativ til en fordømmelse af Israel og også SF's initiativ efter deres skøn vil være en katastrofe for de demokratiske kræfter i vort land og i Israel, der som bekendt er Mellemøstens eneste demokrati.

Man appellerer ligesom til os her i Folketinget. Man er måske enig i, at vi tager en debat, og det er vi sådan set også fra Dansk Folkepartis side, men vi er bekymrede for, at den debat fører frem til, at de signaler, vi afgiver – uanset om Folketingets flertal egentlig ønsker det eller ej – gør os her i Folketinget til en part i konflikten ved ret ensidigt at støtte palæstinenserne.

Det er SF's og Enhedslistens forslag til vedtagelse i hvert fald et udtryk for, men det er regeringens faktisk også lidt, for de pinde, man gentager fra SF's og Enhedslistens vedtagelse, er stort set nogle af de samme ting. Derfor ærgrer det os, at det er nået så langt, og at SF og Enhedslisten har haft så meget indflydelse på debatten.

Det er også derfor, at vi bekymrer os for børnesoldater netop i en sammenhæng som den her, fordi man ikke fra SF's og Enhedslistens side er villig til at erkende det. Jo, der var en lille erkendelse fra hr. Søren Søndergaard nu, men hidtil i debatten har det ikke været noget, der har været ret meget inde, og det undrer os med den høje profil, som man ellers fører fra Enhedslistens og SF's side omkring de der ting.

Så siger hr. Holger K. Nielsen, at det ikke er et rigtigt udtryk at bruge ordet smart om det at bruge børnesoldater. Nej, det kan være, at det ikke er rigtigt, men det er altså heller ikke særlig smart af SF, at man lægger op til en ensidig fordømmelse af Israel, som man kan se, at den her vedtagelse er udtryk for. Derfor har det selvfølgelig strejft os, at nogle af de her drenge eller piger, der er børnesoldater, har det svært, hvor de kommer fra, men det er jo lige så meget Yas-

sir Arafats og ledelsens skyld, fordi Yassir Arafat og ledelsen har haft svært ved at give de ting til deres befolkning, som de gerne vil have.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning, og det er den sidste.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, at hr. Peter Skaarups sprogbrug er uheldigt for debatten her i Danmark, for jeg har også besøgt f.eks. Hebron og truffet mennesker dér og set, hvordan unge mennesker står i en situation, hvor de bliver desperate. Så kaster de med nogle sten, men det er jo ikke noget, der gør dem til soldater.

Jeg forstår ikke hr. Skaarups underlige terminologi. Soldater opfatter jeg som de israelere, der kommer ind i området med deres tunge våben, maskinpistoler osv., og som skyder nogle med en riffel, så de dør af det. Det er noget, som en soldat gør, men at kalde disse fortvivlede unge mennesker for soldater er en underlig sprogbrug. Jeg forstår den overhovedet ikke.

Det er muligt, de gør noget, som hr. Peter Skaarup og jeg kan være enige om måske ikke fremmer en løsning af konflikten, men at kalde dem soldater er da i tredje grad forvrøvlet, vil jeg sige.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Peter Skaarup, og så går vi videre i ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Nu kan man nok heller ikke komme så meget længere med debatten, men jeg vil blot sige til hr. Keld Albrechtsen, at hvis der var tale om soldater, så var det jo nemt for Israel at kunne betragte dem som soldater, og så var det problem meget, meget hurtigt ryddet af vejen, for Israel er klart den stærkeste militærmagt i området, og vi har jo i de tidligere krige set, at man så vil udradere eventuelle modstandere meget hurtigt.

Men situationen her er netop, at man fra palæstinenserne side bruger børnesoldater eller militære personer eller ikkemilitære personer – resultatet er det samme. Man bruger de her børn og unge mennesker til at angribe militærmagten Israel, men også bosættelser. Derfor er det meget, meget svært for israelerne at forholde sig til dem, fordi der ikke er tale om personer, der del-

tager i en slags krig, men det er mere tilfældigt baseret.

Det vil i hvert fald være ganske alvorligt, hvis Israel som militærmagt begynder at betragte dem som nogle, der som militærpersoner gik til angreb på Israel, for der ville virkelig lyde et ramaskrig, hvis man begyndte at modgå de tendenser med rå militær magt – i hvert fald i det omfang, som vi tidligere har set i krigen. Derfor er det vigtigt for palæstinenserne at bruge sådanne midler for hele tiden at holde gryden i kog. Vi synes, det er ærgerligt, at SF og Enhedslisten er med til at holde den gryde i kog derne med den her debat.

Anden næstformand (Henning Grove):
Hr. Arne Melchior som ordfører.

Arne Melchior (CD):

Jeg kan lægge indledningen af mit ordførerskab for CD helt i forlængelse af det, som hr. Per Stig Møller fra De Konservative indledte sit ordførerskab med. Begge befolkninger, den israelske og den palæstinensiske, lider under den situation, der er i øjeblikket. Jeg tror nok, at jeg har mulighed for at tale en del med om det. Det er helt korrekt. Og begge vil fred. Det sagde hr. Per Stig Møller også. Det er jeg heller ikke i tvivl om.

Det er jo, som den tragisk dræbte, tidligere israelske regeringschef Rabin sagde: Det er jo med sine fjender, man skal slutte fred, med sine venner har man det jo i forvejen.

Freden er en høj pris værd, og det har Israel jo også været i stand til at bevise. Allerede ved freden med Egypten betalte Israel hundrede procent fredens pris, og Israel er, så vidt jeg kan følge med, fortsat villig til at betale en høj pris for freden.

Fra CD's side støtter vi selvfølgelig oprettelsen af en palæstinensisk stat. Det er ikke korrekt, at Israel ikke gør det, som hr. Søvndal sagde. En etablering af en palæstinensisk stat er jo hele tiden indgået i fredsforhandlingerne som den største selvfølge, så selvfølgelig er Israel ikke med til at oprette en stat, som man ikke vil anerkende.

Jeg vil gå så vidt som til at sige, at jeg godt forstår fortvivlede palæstinensiske befolkninger, for i den fredsproces, der nu snart har været en halv snes år, har palæstinenserne faktisk ikke fået nogen fredsdividende, altså ikke den jævne palæstinenser, ikke de mange palæstinensiske mennesker og familier. Nogle ledende, korrupte og misregerende palæstinensere har fået det,

men den store palæstinensiske befolkning har ikke fået nogen fredsdividende. Lad mig i den sammenhæng sige, at CD altid har støttet dansk bistand til palæstinensiske formål, for det er absolut nødvendigt, at de sociale uligheder i området bliver udlignet.

Så der er meget stor forståelse og meget god balance i de synspunkter.

Men så skete der altså det, efter man var kommet så langt, som man var i juli måned i Camp David, at den nye intifada bl.a. begyndte med, at Arafat – om hvem jeg netop har erklæret, at også han ønsker fred – løslod de erklærede terrorister, som hans eget politi tidligere, som det var deres pligt, havde fængslet. Det er altså terrorister, der ikke er af den blide art. Hr. Søvndal karakteriserede dem ganske rigtigt meget, meget skarpt. Men hr. Arafat løslod dem.

Desuden undlod han at forsøge at standse den vold, som blev udøvet fra palæstinensisk side, og som jo netop er kendetegnet ved – som flere har været inde på – at man sender børnene frem i forreste række. Ja, børnene kaster med sten, bliver der nu sagt af en af de herrer fra venstrefløjen, og så er der soldater over for dem.

Må jeg have lov at minde om, at da der blev kastet med sten i København på Fælledvej i foråret 1993, hvad gjorde så de veluddannede og veldisciplinerede og køligt tænkende danske politibetjente? De skød med skarpt. Det har jeg aldrig været med til at bebrejde politiet.

Når det kunne ske her, så kan det selvfølgelig også tænkes at ske der, og det er jo ikke nogen børn, der af bare ophidselse render frem. Næh, de går i skole til klokken 2 og 3, og så bliver de af deres forældre og deres lærere bragt hen, hvor pressen er gået i stilling, og så længe kamerateerne er der, smider de med sten.

Det er jo sådan, det er organiseret, og det har jeg ikke hørt nogen afstandtagen til fra dem, der har rejst denne her debat.

Nu viste det sig jo, at da Arafat langt om længe efter 2 måneders forløb for nylig gav en besked om at stoppe, så er det jo næsten helt stoppet. Om det holder, kan jeg i sagens natur ikke vide. Men det vil sige, at han altså besidder autoritet, og at han i 2 måneder har forsømt bare at forsøge at bruge sin autoritet til at stoppe dem.

At Sharon gik op på Tempelberget var jeg også modstander af, men det skal dog lige huskes og siges, at han havde anmeldt sit besøg til PA, altså den palæstinensiske autoritet, og fået lov til at komme der. Der var selvfølgelig ikke

nogen politisk eller retslig akt i dét, at han gik der; alle har lov til at komme der, og han anmeldte sit besøg og havde som sagt fået lov. Så man skal også passe på ikke at bebrejde ham for meget.

Jeg må gemme resten til de korte bemærkninger, som jeg jo nok bliver provokeret til nu.

Lad mig bare slutte med at sige, at jeg fortsat er, ikke fuld af fortrøstning, men fuld af håb. Det er jo ikke det eneste sted i verden, det går hårdt til. Må jeg erindre om konflikten i Nordirland mellem to kristne grupperinger, som nu har sloget i en generation med også ganske slemme tab dér. Når vi håber på, at det ene går i orden før eller siden og arbejder på det, lad os så også utrætteligt arbejde videre på, at det også skal lykkes i og omkring Israel.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er selvfølgelig fuldstændig korrekt, som hr. Melchior siger, at det her giver lidelser hos alle parterne.

Men når hr. Melchiors analyse af den seneste opstand går på, at det i første række skyldes, at Arafat løslod nogle Hamas-terrorister, og at Sharons besøg på Tempelberget bare var sådan en lille parentes, som måske ikke betød ret meget, så er det at vende tingene helt på hovedet.

Det her skyldes helt entydigt en provokation, godkendt af den israelske regering i forhold til palæstinenserne, og den er sammenkædet med den håbløshed, der er hos palæstinenserne. De har oplevet en fredsproces, der skulle være en fredsproces, men som har givet dem det modsatte, hvilket også har sin årsag i et dårligt styre hos Arafat og hos de palæstinensiske selvstyremyndigheder. Det er en del af det.

Men en del af det er også, at de har været presset i bund af en israelsk regering, der, hver gang den har haft muligheden for at få gang i en positiv fredsproces, har misbrugt muligheden.

Jeg vil spørge hr. Melchior: Er bosættelsespolitikken i overensstemmelse med den reelle fredsvilje, som burde kendetegne også den israelske regering?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke, det var specielt velvalgt, at hr. Melchior henviste til skuddramaet på Nørrebro. Det var jo sådan, at det vakte international forfærdelse, at dansk politi havde skudt på demonstranter og så i sådan et omfang, som det fandt

sted. Men hr. Melchior kan have ret i, at dybt uheldigt, også for Danmarks omdømme, var det jo.

Så siger hr. Melchior, at de unge, som jeg jo så i Hebron, føres frem. Der er andre, der har været inde på det her i debatten. I det område i Hebron, hvor israelske styrker jo aldeles intet har at gøre, var der også, dengang jeg besøgte området, unge mennesker, som demonstrerede hver eneste dag. Det var de ikke tilskyndet til af nogen, kan jeg oplyse hr. Melchior om. Det gjorde de, fordi de fandt deres situation fortvivlet, men det gjorde de sandelig af egen drift. Det var mit helt klare indtryk. Jeg tror også, at hr. Melchior godt ved, at det er sådan.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg undrede mig jo også over, at hr. Arne Melchior ikke kom ind på de fortsatte israelske bosættelser og fordrivelser af palæstinenserne fra deres ejendom.

Det undrer mig især, fordi hr. Melchior og jeg jo sammen er blevet forevist de ting af en amerikansk jøde på en tur derned. Han er en af de mange jøder i Israel, som støtter palæstinenserne sag, og som agiterer mod den officielle israelske politik. Derfor er det her selvfølgelig heller ikke et spørgsmål mellem jøder og arabere og jøder og palæstinensere, men et spørgsmål om retfærdighed kontra uretfærdighed.

Men dér fik man jo et tydeligt indtryk af, hvordan den bosættelsespolitik og hvordan den fordrivelse af palæstinenserne fra deres ejendom skaber håbløsheden og modstanden, der gør det muligt – selv hvis det er rigtigt, hvad hr. Arne Melchior siger – at unge mennesker finder sig i at blive sendt ud for at kaste med sten.

Det er jo det, der er årsagen. Derfor er det så underligt, at hr. Melchior ikke kom med en klar og entydig fordømmelse af den fortsatte bosættelsespolitik, som er støttet af den israelske stat.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Holger K. Nielsen siger, at jeg vender tingene på hovedet, når jeg kritiserer, dels at hr. Sharon gik op på Tempelberget den dag, dels at Arafat løslod Hamas-terrorister.

Jeg synes ikke, at det er at vende tingene på hovedet: Bege dele er forekommet. Jeg har forklaret begge dele, så godt man nu kan nå i denne her taletid, vi holder os, og som vi skal have.

Det må stå for hr. Holger K. Niensens egen regning.

Jeg synes, at jeg har beskrevet tingene reelt og korrekt. Jeg har kritiseret, at hr. Sharon tog den tur, skønt han altså havde anmeldt det til pågældende myndighed på stedet og fået det godkendt. Det kan da ikke være lige så slemt som at løslade fængslede terrorister, der har begået og nu på ny begår de allerværste voldshandlinger. Hr. Sharon krummede altså ikke en lillefinger-negl på nogen, da han gik op på Tempelbjerget.

Så taler hr. Keld Albrechtsen om den internationale forfærdelse, som skuddene på Fælledvej medførte: Den har jeg altså ikke lagt mærke til. Jo, der er da nok nogle uden for Danmarks grænser, der har været forfærdede, men at det skulle være en international forfærdelse, det har jeg altså ikke hørt noget om før nu, og det tror jeg simpelt hen ikke. Vi selv har jo for øvrigt undersøgt disse begivenheder i tre ganske store og nogenlunde kvalificerede og meget langvarige undersøgelser, og vi er ikke kommet til noget resultat af det endnu. Så jeg kan slet ikke se nogen mening i at sige det dér.

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: At børn på 8 og 9 og 10 år af egen drift går ud og demonstrerer, det tror hr. Keld Albrechtsen vel ikke selv på?

Men når de er blevet drevet til det og oplært til det som 7-10-årige – en tidligere ordfører var inde på, at man jo belærer dem om, at det for dem gælder om at blive af med livet hurtigst muligt, for så kommer de på ekspresbillet til Paradis – så bliver de selvfølgelig ved med det, når de er 15 og 17 år, det er da helt klart.

Så er der spørgsmålet om bosættelserne: Jeg er ikke i stand til over én bank at tage klart afstand fra dem alle sammen. Der kan jo bo mange slags mennesker alle steder. Men nogle af dem har været at kritisere.

Jeg tager ikke afstand fra dem alle sammen, men tingene er altså ikke så enkle og entydige og klare, som de to talere, der har været inde på det – det var hr. Holger K. Nielsen og hr. Søren Søndergaard – udlægger det.

Det skal altså huskes, at Israel gennem 45 år har været omringet af fjender, som for enhver pris ville kaste landet ud i havet, og som erklærede at ville gøre det, og som forsøgte på at gøre det gang på gang. Det er altså en anden situation.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Men så må jeg for hr. Melchior beskrive situationen lidt nærmere, som vi jo så den i Hebron, hvor nogle grupper fra Israel havde tiltusket sig et par ejendomme midt i en rent palæstinensisk by. Ikke med det formål at bo i dem, men alene med det formål at provokere til konflikt.

Det er jo det, disse politiske bosættelsesaktivister gør. De franarrer en eller anden palæstinenser ejendommen, og så rekrutterer de nogle mennesker til at tage derud og sidde i ejendommen for at provokere den palæstinensiske befolkning.

Forældrene taler selvfølgelig om det, og det hører jo også de unge mennesker på. Forældrene er faktisk ret vrede over den provokation, og det kan hr. Arne Melchior vel godt forstå. Så er det altså sådan, at de unge mennesker – nu tør jeg ikke sige, om de kun er 8 år gamle, jeg tror nu, at de er lidt ældre – bliver rasende.

De ser jo fortsat, hvad der foregår, og de har intet håb om, at det nogen sinde bliver anderledes. De israelske soldater står der med deres maskinpistoler på et sted, hvor de intet har at gøre. Det må hr. Melchior da kunne sætte sig ind i.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

De bemærkninger, der kom fra hr. Arne Melchior omkring bosættelsespolitikken, gør mig sådan lidt forvirret, det må jeg sige.

Når man ser det udkast til vedtagelse, som hr. Melchior har været medforslagsstiller til, så står der i fjerde pind følgende: »klart at tage afstand fra en stadig etablering af jødiske bosættelser i de besatte områder, der er i direkte strid med den fjerde Genève-konvention.«

Det opfatter jeg da som en tilkendegivelse af, at man er imod den israelske bosættelsespolitik. Hvis jeg tager fejl af det, vil jeg godt have det forklaret af andre. Det være sig den socialdemokratiske ordfører eller andre, som er medforslagsstillere til det her.

Er det kun nye bosættelser, man er imod, eller er det ikke også de etablerede bosættelser, som man vender sig imod i denne her vedtagelse? Det synes jeg, at hr. Melchiors bemærkninger nødvendiggør en nærmere forklaring på.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Til hr. Keld Albrechtsen: Jamen selvfølgelig kan jeg da sætte mig ind i og forstå, at provokationer provokerer, og jeg støtter dem ikke. Jeg ønsker ikke, at nogen skal foretage dem. Jeg tager til enhver tid – og det har hr. Keld Albrechtsen hørt mig sige utallige gange, og jeg gør det alle steder, når de ting kommer på tale – afstand fra fundamentalister, herunder altså provokatører, der lader målet hellige midlet, uanset hvilken nation eller religion de måtte tilhøre.

Det kan der slet ikke være tvivl om. Og der er forekommet provokationer, også ulovlige og uanstændige sådanne. Det er jeg da slet ikke spor i tvivl om. Det har jeg aldrig benægtet.

Så vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen om bosættelserne: Jeg læser altså den tekst, vi har fremsat, og som CD er medforslagsstiller til, som en klar afstandtagen fra kommende bosættelser, ligesom jeg tager afstand fra en del af dem, der er etableret, men ikke alle uden undtagelse, for så enkelt er det ikke.

Det ville vi behøve nogle timer til at diskutere for at få det klart, men jeg ved, at det er EU's og Danmarks politik at gøre det, og det dækker jeg og CD ind. Men derfor har jeg lov til at have et mere varieret syn på det, og det tror jeg er nødvendigt, hvis man vil være rigtig ærlig også over for denne svære del af problematikken.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hr. Arne Melchior kan have ret i, at Sharon ikke krummede et hår på nogens hoved på Tempelbjerget. Han havde jo også opbrugt sin andel med sit ansvar for mordet på flere tusinde flygtninge i forbindelse med krigen i Libanon. Han havde ligesom brugt sin del af det.

Men jeg vil godt sige, at det skuffer mig, at CD og CD's ordfører ikke klart vil tage afstand fra bosættelserne. Især fordi vi, som jeg sagde før, har haft de oplevelser sammen, hvor vi er blevet præsenteret for konsekvenserne af de bosættelser og den enorme skyld, de har for den konflikt og den konflikts udvikling. Derfor er det virkelig et kardinalpunkt, der viser, om man er interesseret i at løse denne her konflikt, eller om man reelt foreslår en linje, som ikke fører til en løsning af konflikten.

Jeg synes, at der i denne her forbindelse er behov for at minde om og sige tak til de mange israelske jøder, som med stort mod har modsat sig bosættelserne, lænket sig til værktøjer for at for-

hindre nedrivning af palæstinensisk ejendom osv. osv.

Jeg synes virkelig, der er grund til at sige en tak til dem, for de repræsenterer den fredsvilje, der er vejen frem i denne her konflikt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Det er om det samme tema. Jeg tror, at hr. Arne Melchior godt forstår dynamikken i den proces, der foregår lige nu, hvor bosættelserne er det helt centrale.

Det, der sker lige nu, er, at de moderate taber på begge sider. De religiøse fundamentalistiske grupper – jeg tror, at hr. Melchior betegnede dem sådan – vinder i øjeblikket på begge sider.

De, der vil en politisk løsning, er altså i færd med at tabe spillet i Mellemøsten. Så er det bare, at det er så svært at forstå. Det har aldrig været et problem for hverken Europa eller USA at bruge sanktioner og politisk pres over for lande og regeringer, som overtræder basale menneskeretligheder eller international lov.

Er hr. Melchior ikke enig i, at Israel er en af de få undtagelser, der gennem hele sin historie har haft utrolig lang snor til at overtræde FN-resolutioner, FN-vedtagelser, folkeretslige vedtagelser osv.? Er det virkelig rimeligt at give Israel den særstilling, og er det ikke en af årsagerne til det problem, vi står med i dag?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Søren Søndergaard i, at der også må gives anerkendelse til den del af det israelske samfund, der har vendt sig imod den her bosættelsespolitik. Lad mig her f.eks. citere forfatteren David Grossman, som i Politiken den 18. november bl.a. skriver følgende:

»Men man behøver ikke være ekspert for at forstå, at ingen stat i verden vil acceptere tilstedeværelsen af svært bevæbnede enklaver, som bliver forsvaret af et andet lands soldater.

Ethvert menneske med logisk sans kan se, at medmindre der snart kommer en løsning, vil vi inden længe befinde os i en »bosnisk« situation med jøder og palæstinensere, der skyder på hinanden.«

Det er løsningen af bosættelsesproblemet, David Grossman omtaler. Det er et problem, vil jeg gerne sige til hr. Melchior, som man må tage klar afstand fra.

Men jeg må altså tilstå, at hr. Melchior's fortolkning af denne her vedtagelse gør mig rimelig forvirret. Jeg er nødt til at få en forklaring fra regeringspartierne eller fra andre bag den her vedtagelse, så jeg er klar over, om vi, hvis vi stemmer for denne her vedtagelse, så også godkender dele af den israelske bosættelsespolitik, eller om det forhold, at vi stemmer for, er en afstandtagen fra den israelske bosættelsespolitik. Det er ganske, ganske afgørende for vores stemmeafgivning senere i dag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg erklærer mig aldeles uenig med de sidste talere i, at bosættelserne er det altafgørende for konflikten. Det har en medbetydning – en ikke uvæsentlig betydning – men det er ikke det altafgørende. Jeg har talt med mange arabere også i nyere tid, altså også palæstinensere, jordanere og iranere, som siger, at Jerusalem er det helt afgørende. Andre siger, at flytninge er det helt afgørende. Personlig finder jeg, at vandspørgsmålet og ressourcespørgsmålet og en fair chance for en kommende palæstinensisk stat til overhovedet at kunne eksistere er ret afgørende. Så der er mange ret afgørende ting. Jeg er altså uenig i, at det alene har skylden for konflikten eller har hovedskylden.

Al ære for de israelere, der har ladet sig lænke et eller andet sted for at protestere mod bosættelserne, men der er altså heldigvis også andre kræfter end dem, der har arbejdet for fred i Israel; jeg har allerede nævnt hr. Rabin, jeg kan nævne hr. Barak, og jeg kan også nævne min nevø Michael Melchior. Mig bekendt er der ingen af dem, der har ladet sig binde nogen steder for at opnå noget, men de har alligevel arbejdet aktivt og intenst og under personlig risiko for at opnå en fredelig løsning med modparten. Så det er altså ikke så enkelt, som I gør det til.

Jeg er altså ikke enig med hr. Søndergaard, ikke med hr. Søvnald og ikke med hr. David Grossman og hr. Holger K. Nielsen. Og jeg er heller ikke enig i den påstand, at Israel har fået en utrolig lang snor til at gøre, hvad de ville – aldeles ikke.

Jeg fik nævnt i slutningen af min ordførertale, at Israel i næsten hele sin eksistens har været omgivet af hav til den ene side og fjender til alle andre sider, af fjender, der offentligt, i FN og alle steder – jeg kan huske, da Arafat mødte op med en maskinpistol på FN's talerstol – har erklæret, at israelerne skal i havet og staten Israel skal ud-

slettes fra Jordens overflade. Det er altså en anden situation at agere i end den, vi har her i vort dejlige, fredelige land.

Anden næstformand (Henning Grove):
Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne først på Det Radikale Venstres vegne sige tak til Socialistisk Folkeparti, fordi de har rejst denne her meget aktuelle og meget, meget vigtige forespørgsel.

Jeg vil også gerne sige tak til udenrigsministeren for en meget grundig og meget fyldestgørende besvarelse af forespørgslen.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at det er med en ganske betydelig grad af ydmyghed, man står her ihukommende problemets enorme omfang. Vi ser hver aften i tv, hvor sørgeligt aktuel debatten er. Man kan spørge sig selv, hvad Danmark overhovedet kan stille op, og er der overhovedet håb for en fremtidig fred i området?

Jeg husker også fra min ungdom Seksdageskrigen, hvordan Israel var omringet af fjendtlige stater på alle sider, og den proces blev holdt godt i gang af Øst-Vest-delingen i verdenspolitikken under hele den kolde krig.

Det første gennembrud kom i Camp David-aftalen, hvor Israel og Ægypten sluttede fred, og så kom det helt store gennembrud i 1993 med Osloaftalen, hvor PLO blev anerkendt som det palæstinensiske folks repræsentant, altså en organisation, med hvem man kunne forhandle, slutte fred, lave aftaler, og hvor også PLO anerkendte Israels ret til at eksistere. Senere kom der forbedringer, igen fremskridt, Berlinmødet, hvor EU-landene bakkede princippet om en palæstinensisk stat op, og drypvise fredsaftaler senere hen med Jordan, med rømning af det sydlibanesiske besatte område osv.

Man kan sige, der er sket fremskridt, hvis man kigger på det rigtig, rigtig lange perspektiv. Men det er meget, meget skrøbeligt, og man kan spørge sig selv, hvor godt funderet de fremskridt er.

Jeg vil beskrive to episoder, som for mig selv har betydet en hel del i bedømmelsen af soliditeten af de aftaler, der er indgået i Mellemøsten.

Den første er januar 1994 hvor Yitzhak Rabin besøgte Europarådet i Strasbourg og gav en beskrivelse af Osloaftalens indikationer og dens fremtidsudsigter. I forbindelse med debatten bagefter blev Rabin spurgt, med hvilken styrke eller med hvilken baggrund han i det israelske

parlament, Knesset, havde indgået denne aftale. Svaret var: Det har jeg gjort med én stemmes flertal. Det løb os koldt ned ad ryggen i plenumsalen, og vi tænkte alle sammen: Der taler en sand demokrat og en modig mand. Halvandet år efter var han slået ihjel af en af sine egne.

Det beskriver bare, hvor svært det er. I et demokrati er alle som bekendt ikke enige, og så hjælper det ikke noget, at man siger, man har et demokrati; det er ikke en garant for, at alle er enige om at gøre det bedste.

Yitzhak Rabin var en modig mand, og han var en god demokrat, det er der ingen grund til at betvivle, men der er meget stærke spændinger i det israelske samfund og også i det israelske demokrati, og ikke alle er lige interesserede i fred.

Den næste episode er fra januar 1996, hvor jeg deltog som international observatør ved valget på Vestbredden, en af konsekvenserne af Oslo-aftalen. Ved valget på Vestbredden var der stort håb om, at man nu skulle få et selvstyre, et område, hvor man kunne bestemme selv, og hvor man kunne blive fri for den evige besættelse af Israel. Men alligevel var det sådan, at besættelsesmagten var massivt til stede overalt; overalt mødte man bevæbnede, tungt bevæbnede soldater. Selv når man gik i supermarkedet, lå der altså maskingeværer på varebåndet.

Alt i alt fik man indtryk af en overmåde skrøbelig situation, og siden hen må man konstatere, at det næsten kun er gået tilbage trods mangfoldige internationale forsøg på mægling. Der er stadig væk utrolige problemer: Jerusalem er der aldrig kommet en løsning på, bosættelserne er voldsomt provokerende, terroren skaber konstant frygt, og Sharons provokationer har antændt luntten i den sidste fase.

Danmark skal selvfølgelig spille en aktiv rolle for at prøve at få fredsprocessen genoplivet, og vi vil fra radikal side opfordre til, at FN snarest indsætter et internationalt observatørkorps til at adskille parterne, så man i hvert fald kan få ro på gaderne, inden man begynder at igangsætte fredsforhandlingerne igen.

Jeg mener, at det forslag til vedtagelse, som vi selv er medforlagsstillere til, beskriver nogle af de vigtigste elementer i Danmarks rolle i den fortsatte fredsproces. Det er vigtigt ikke at tro eller at bilde nogen ind, at Danmark alene kan gøre noget. Vi skal presse på i alle de internationale organisationer, hvor vi er med. Det gælder både i EU, i FN og i andre internationale organisationer for at prøve at forbedre forholdene. Alene kan vi, så vidt jeg kan bedømme det, kun

gøre ganske lidt, men vi skal selvfølgelig også presse på med de bistandsprojekter, vi har i det palæstinensiske selvstyreområde.

Det Radikale Venstre støtter forslaget til vedtagelse.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, der kan være grund til at indlede med at trække nogle helt principielle ting op, som jo gør, at det palæstinensiske problem er en enestående situation i verden i dag, for det er mig bekendt – så må udenrigsministeren rette mig, hvis jeg tager fejl – den eneste eksisterende situation, hvor en militærmagt har besat fremmed territorium, hvor vi altså oplever den mest eklatante form for folkeretsbrud, som man vel næsten kan forestille sig, nemlig den situation, at en stat fuldstændig under tilsidesættelse af folkeretten bare tager et fremmed land ind under sin militære kontrol.

Hr. Søren Søndergaard har tidligere i debatten nævnt, at det jo skete i forbindelse med Kuwait, som blev besat af Irak, og det skete i forbindelse med Sovjetunionens besættelse af Afghanistan, men ellers har det jo ikke fundet sted, og ellers har det i efterkrigstiden faktisk aldrig været tolereret.

Men her står vi altså i den enestående situation, at dette folkeretsbrud af så eklatant art har fået lov til at finde sted og blive opretholdt år ud og år ind, uden at det internationale samfund har magtet eller villet gøre noget som helst ved den situation, og det hænger selvfølgelig sammen med, at den største af stormagterne, nemlig USA, alle dage har ønsket, at denne folkeretskrænkelse skulle opretholdes, og derfor er det blevet sådan. Det er våbnene, der har talt, og det er jo sådan – desværre – at magten sidder i spydstagen og i hvert fald i den her situation tilsyneladende skal have lov til også fremover at gøre det.

Man må jo også tage i betragtning, at situationen historisk set bygger på en gigantisk krænkelse af en masse menneskers helt fundamentale ret til deres hjemstavn og deres bolig. Der blev jo fordrevet af den israelske stat i hundredtusindvis af mennesker i sin tid. Nu bor millioner af flygtninge uden for deres oprindelige land, og en del bor altså så i de besatte områder under stadig mere kummerlige forhold, fordi den israelske stat ud over at have tiltaget sig status som besættelsesmagt i strid med folkeretten jo så altså også nu fører en økonomisk kvælningskrig imod den palæstinensiske befolkning åbenbart

med det formål at fremkalde almindelig håbløshed i de besatte områder.

Det er fra nogle partiers side – værst var det fra hr. Skaarup – blevet fremstillet i den her debat, som om Israel gjorde vældige indrømmelser i forbindelse med Osloprocessen. Sandheden er, at Osloprocessen i bedste fald byggede på, at man ville opnå en Sydafrika-lignende situation, altså som Sydafrika var under apartheidsituationen, hvor man havde disse bantustans. Det var jo det, Israel ville opnå med Osloaftalerne: at få de besatte områder opdelt i nogle enklaver, som kunne have et vist selvstyre, men som stadig væk var under israelsk militær kontrol, altså i virkeligheden det samme system, som apartheidstaten Sydafrika havde, dengang det regime havde sin tid.

Jeg har oplevet, hvordan den israelske stat har bygget en stor vej forbi Bethlehem tværs igennem de besatte områder, en vej, som palæstineserne, som landet tilhører, naturligvis ikke må køre på, men som bosætterne og israelsk militær bruger, når de skal ind og ud til de her områder, som de har koloniseret. Det er jo den faktisk korrekte beskrivelse af situationen, at det er en besættelsesmagt, der koloniserer et fremmed land, hvor de intet har at gøre. Så enkelt og kortfattet kan situationen jo rent faktisk beskrives.

Derfor er jeg bange for, at vi, hvis ikke det skal ende med en krig, bliver nødt til at forberede en økonomisk boykot af Israel på samme måde, som vi i sin tid med succes i 1980'erne gennemførte det i forhold til Sydafrika. Det er i virkeligheden det eneste instrument, som et internationalt rettsamfund har over for en militærmagt som Israel, for der er ingenting, der gør indtryk på sådan en militærmagt, undtagen at vi undergraver det økonomiske fundament for den krigsøkonomi, som de har opbygget. Og det bliver et langt og sejt træk, det må vi se i øjnene.

Så vil jeg godt bede ministeren bekræfte, at hr. Melchior's fortolkning af den foreslåede vedtagelse vedrørende en delvis anerkendelse af bosættelserne ikke svarer til regeringens opfattelse. Jeg er enig med hr. Holger K. Nielsen i, at det faktisk er ret afgørende at få oplyst.

Jann Sjørnsen (KRF):

Mellemøsten har igennem hele historien været præget af konflikter folkeslag imellem. Man skal f.eks. ikke læse ret meget i Det Gamle Testamente for at blive overbevist om netop det faktum. I den forstand er der ulykkeligvis ikke meget nyt under solen, når vi igen må konstatere, at vol-

den mellem Israel og den palæstinensiske befolkning optrappes.

For Kristeligt Folkeparti er det vigtigt at se Mellemøsten-konflikten i historiens lys og ikke bare i lyset af Det Gamle Testaments historie.

Fra den nyere tids historie ved vi, at FN i 1947 vedtog oprettelsen af både en jødisk og en palæstinensisk stat, men også, at de arabiske lande i Mellemøsten ikke accepterede denne beslutning og gik i krig mod Israel, da staten blev ud-råbt i 1948. Og det var ikke sidste gang, man forsøgte at slette staten Israel af landkortet. I over 50 år har der været stærke spændinger mellem Israel, de arabiske lande og det palæstinensiske folk.

Camp David-aftalen mellem Israel og Ægypten indgået af modige statsmænd bragte lys, men kostede også præsident Sadat livet, og Osloaftalerne kostede ministerpræsident Rabin livet. Men undervejs er der trods alt sket fremskridt.

Camp David-forhandlingerne i denne sommer under ledelse af præsident Clinton gav betinget optimisme og viste endnu en gang, at når alt kommer til alt, er det USA, der er i stand til at bringe parterne til forhandlingsbordet.

Kristeligt Folkepartis vurdering er den, at Israel strakte sig endog meget langt under forhandlingerne i Camp David, også i alle de centrale spørgsmål, inklusive spørgsmålet om Jerusalem. Så meget desto mere beklageligt var det, at Arafat reelt ikke ville eller ikke var i stand til at indgå nogen aftale.

Udenrigsministeren nævnte i sin tale omhyggeligt Sharons besøg på tempelpladsen som den udslagsgivende begivenhed, der provokerede palæstineserne og fik konflikten til for alvor at blusse op igen. Sympatidemonstrationer i de omkringliggende arabiske lande blev også nævnt og den islamiske konferences møde i Qatar ligeså. Det er da også helt på sin plads i forhold til at få alle fakta med.

Provokationer har der jo desværre været nok af – også efter Kristeligt Folkepartis opfattelse – men også fra palæstinesernes side. Lad mig i denne sammenhæng blot nævne de tragiske begivenheder ved politistationen i Ramallah og ødelæggelsen af Josefs grav i Nablus.

Kristeligt Folkeparti appellerer til parterne om at stoppe de voldelige handlinger. Fredsprocessen må på sporet ingen, inden ekstremister på begge sider får endnu flere medløbere. Vi tror, at det er USA, der først og fremmest har muligheden for at spille en afgørende rolle. Det

kan virke lidt paradoksalt, men ikke desto mindre er det vores opfattelse, at det i nok så høj grad netop er USA's indsats, der skal støttes fra dansk side, mere end det er EU's. Historisk set har de europæiske lande og EU ikke haft nogen heldig hånd i Mellemøsten.

Når det gælder den danske overgangsbestand til de palæstinensiske selvstyreområder, finder vi det meget vigtigt, at den bliver brugt til at fremme demokrati og menneskerettigheder.

Vi er imidlertid bekymrede over den kritik også for brud på menneskerettighederne, som blev rettet mod de palæstinensiske politistyrker, som samtidig synes at være direkte involverede i kampen mod israelske soldater. Det bekræfter selvfølgelig, for at tage dette enkelte element ud af bistanden, at der åbenbart er behov for at ud-danne det palæstinensiske politi, men skal det ske for danske bistandsmidler, sådan som situationen er lige nu? Det føler vi os ikke overbeviste om i Kristeligt Folkeparti.

Når det gælder de fremsatte forslag til vedtagelse, vil Kristeligt Folkeparti hverken stemme for eller imod, når det af et flertal fremsatte forslag til vedtagelse kommer til afstemning.

Det vil vi ikke, bl.a. fordi vi ikke føler, at associeringsaftalen mellem EU og Israel skal inddrages i denne her sammenhæng; det er der ikke noget grundlag for. Vi føler heller ikke, at det er på sin plads, at EU skal opfordres til at øge den økonomiske støtte til selvstyreområderne og regionen, og i det hele taget finder vi ikke, at balancen mellem Israel og det palæstinensiske folk er den rette i det fremsatte forslag til vedtagelse, og derfor vil vi undlade at stemme, når det kommer til afstemning.

Kirsten Jacobsen (FRI):

I Frihed 2000 ser vi også med stor alvor på det, der sker i Israel, og vi er helt enige med de ordførere, som har sagt, at alle gode kræfter selvfølgelig må bruges i forsøget på at skabe en stabil og varig fred.

Jeg skal ikke holde en lang tale, for i Frihed 2000 føler vi os meget godt dækket ind af den konservative ordfører, og med henvisning til det, som hr. Per Stig Møller sagde, kan vi altså som følge deraf også stemme for det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringspartierne, Venstre, Det Konservative Folkeparti og CD.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil allerførst gøre det færdigt, som jeg ikke kunne nå i første omgang, hvad der minder om

den berømte sætning, som flere medlemmer måske kender, udtalt af den tidligere Venstremand, forsyningsminister Axel Kristensen, der opdagede, at lampen lyste rødt, da han talte, og hvor han så udbød: Jeg ser nu, at jeg skal holde op, og derfor er jeg nødt til at springe noget over for at få det hele med. Og det er altså den situation, jeg står i.

Jeg vil godt gøre lidt mere ved det centrale spørgsmål om en palæstinensisk stat. Danmark og EU har ved flere lejligheder, først ved en Berlinerklæring i marts 1999 og efterfølgende, bekræftet palæstinenserens ret til selvbestemmelse, herunder muligheden for at oprette en stat. Ingen kan nedlægge veto mod denne ret, ligesom valget af tidspunkt for udråbelsen af en stat tilkommer det palæstinensiske folk selv. Vi står ved den erklæring. Oprettelsen af en levedygtig, demokratisk og fredelig palæstinensisk stat er en forudsætning for en retfærdig, varig og samlet fred i Mellemøsten, og det vil samtidig også udgøre den bedste garanti for Israels sikkerhed og accept af Israel i regionen.

EU og det øvrige internationale samfund har samtidig over for Arafat understreget, at man lægger vægt på, at etableringen af en palæstinensisk stat sker som led i en generel fredsaftale med Israel, så der hersker enighed om en sådan stats status, udstrækning og om status vedrørende bosættelser, sikkerhed, flygtninge og Jerusalem.

For at sikre en varig fred i Mellemøsten arbejder regeringen for en afbalanceret politik i forhold til konflikten parter. Vi finder det afgørende, at der ikke tages parti for enkelte aktører. En retfærdig og en varig og samlet fred i Mellemøsten må baseres på Sikkerhedsrådets resolutioner, folkeretten og indgåede aftaler. Omverdenen kan ikke påtvinge parterne en løsning.

Danmark og EU er rede til – og især sammen med USA og FN's generalsekretær – at bistå parterne med at bringe forhandlingerne fremad.

Det er positivt, at det på det seneste er lykkedes FN's generalsekretær, Kofi Annan, at spille en mere central rolle i bestræbelserne for at bilægge konflikten. Forhåbentlig kan det få en gavnlig effekt også på kommende fredsforhandlinger.

Det er selvfølgelig på nuværende tidspunkt vanskeligt at bedømme, hvorledes udfaldet af det amerikanske præsidentvalg vil påvirke USA's mellemøstenpolitik, men der er ingen tvivl om, at præsident Clinton har spillet og fort-

sat spiller en helt afgørende rolle i fredsprocessen.

EU er navnlig gennem den udenrigspolitiske koordinator, Solana, kommet til at spille en mere fremtrædende rolle end før. Når det lykkes at sikre begge parter deltagelse i mødet i Sharm al-Shaykh i oktober, var det ikke mindst EU's skyld. Solana vil endvidere deltage i den fem mand store internationale undersøgelseskommission, der skal fastlægge årsagerne til den seneste tids uroligheder. Hertil kommer, at EU har erklæret, at EU vil bidrage – også økonomisk – til gennemførelsen af et forhandlingsresultat, som parterne måtte blive enige om. Der er begrundet håb om, at EU også i fremtiden kan spille en markant og konstruktiv rolle for at sikre en varig fred i Mellemøsten, og regeringen lægger her afgørende vægt på at fastholde en fælles EU-linje i processen.

Ud over den politiske støtte til fredsforhandlingerne vil Danmark efter regeringens opfattelse fortsat kunne yde et væsentligt bidrag til fredsprocessen gennem overgangsbistanden til de palæstinensiske selvstyreområder og regionalbistanden til Mellemøsten. Formålet med denne bistand er at fremme den økonomiske udvikling og dialog, samarbejde og gensidig forståelse mellem parterne. Der forestår her et meget stort arbejde med at genopbygge tilliden mellem de respektive civilsamfund, en tillid, der har lidt et afgørende knæk af den seneste tids begivenheder.

Den samlede danske bistand til selvstyreområder beløber sig til 540 mio. kr. i perioden 1994-2003. Den seneste tids uroligheder har medført store vanskeligheder for gennemførelsen af bistanden. Det har været nødvendigt at evakuere rådgiverne ved de danske projekter. Projektaktiviteter fortsætter i videst muligt omfang, men der må forudses forsinkelser.

I tillæg til overgangsbistanden til Gaza/Vestbredden yder Danmark regional bistand til Mellemøsten. Under denne regionale bistand til Mellemøsten er der afsat 100 mio. kr. i perioden 1996-2003.

Folkelig opbakning til fredsftaler mellem Israel og dets naboer er helt essentiel for en holdbar fred. Under regionalbistanden ydes der bl.a. støtte til den såkaldte Louisiana-proces, hvor intellektuelle og meningsdannere fra Israel, Egypten, Jordan og det palæstinensiske selvstyre siden 1997 har været samlet til drøftelser af fred i Mellemøsten.

Hertil kommer, at Danmark siden 1997 med positive erfaringer har deltaget i det internationale observatørkorps i Hebron, TIPH-missionen. Den har til formål at skabe sikkerhed for palæstinenserne i Hebron by. Endelig bidrager vi årligt med 60 mio. kr. til FN's Hjælpeorganisation for Palæstinaflygtninge.

Jeg vil gerne understrege, at når man i disse uger diskuterer, om det er muligt at udsende et internationalt observatørkorps – som palæstinenserne er interesserede i bliver udsendt – skæler man i høj grad til den model, som er brugt i Hebron, hvor Danmark har været aktiv og med fra starten. Vi har en vis viden om, hvorledes man kan gøre det, og man må jo sige, at TIPH'en i Hebron under meget vanskelig vilkår – det tror jeg, alle er enige om – har været med til at dæmpe urolighederne og dog sikre en bedre udvikling, end vi ellers ville have set.

Der har været en diskussion om, hvorledes Danmark har stemt. Det forholder sig sådan, at der var en afstemning i FN's Sikkerhedsråd, som havde Sikkerhedsrådets tilslutning og som mere, skal vi sige generelt udtalte afstandtagen fra overdreven voldsansendelse. Der blev senere fremsat forslag i Generalforsamlingen, hvor man skærpede ordlyden. Den sidste udtalelse undlod Danmark at stemme til. Der var 92, der stemte for, 46 undlod, herunder altså Danmark, men også et i Mellemøsten-konflikten centralt placeret land som Norge, og bl.a. Sverige, Storbritannien, Holland og Italien.

Vi undlod at stemme, for vi fandt det på det tidspunkt især vigtigt at give FN's generalsekretær så stor opbakning som overhovedet muligt til hans mæglingsbestrebelse, og jeg tror, at det var et rigtigt signal i den situation. En mulighed for at spille en rolle får FN's generalsekretær jo kun, hvis begge parter accepterer det.

Til sidst vil jeg sige, at også spørgsmålet om holdningen til bosættelserne har været diskuteret, og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at i min egen tale gjorde jeg det meget klart, at Danmark og EU tager afstand fra den fortsatte udbygning af de jødiske bosættelser i de besatte områder, der er i klar strid med folkeretten, jf. den fjerde Genèvekonvention, og tjener til at præjudicere udfaldet af drøftelserne om en endelig fredsftale. Og ikke mindst bosættelserne omkring Jerusalem lægger hindringer i vejen for en løsning af Jerusalemspørgsmålet og dermed for indgåelse af den endelige fredsftale.

Jeg vil endelig om dette gøre opmærksom på, hvad EU vedtog den 20. november 2000, hvor

der i en udtalelse fra Ministerrådet om Mellemøsten bl.a. siges – og nu oversætter jeg det direkte fra engelsk: Mangelen på fremskridt i fredsprocessen, herunder vedrørende bosættelserne, er kilden til det palæstinensiske samfunds frustration og vold.

Der er altså tale om, at vi klart siger fra over for bosættelserne, som er en af årsagerne til den palæstinensiske befolknings frustrationer og volden.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil gerne sige tak til udenrigsministeren for en klar konstatering af, at vedrørende spørgsmålet om en selvstændig palæstinensisk stat vil regeringen også arbejde for, at det bliver en del af en samlet aftale. Hvis man støtter palæstinenserne i allerede nu inden en eventuel endelig fredsftale at oprette en selvstændig stat, vil det nemlig for alvor medføre krig og konflikter derude, så jeg vil gerne sige tak for det tilsagn om, at det er regeringens politik.

Men jeg savnede lidt i udenrigsministerens tale. Jeg er enig i, at USA har en vigtig rolle at spille her, og at det mest realistiske vel er, at det er amerikanerne, der skal sætte sig for bordenden i den sidste ende, hvis der overhovedet skal nås et resultat. Men jeg savner lidt, at det giver sig udslag i det forslag til vedtagelse, som et flertal af partier, bl.a. udenrigsministerens eget parti, står bag. Det er overhovedet ikke nævnt med ét eneste ord, at USA skal have den rolle, men det er nævnt flere gange, at EU skal have en stor rolle, og den balance synes jeg er mystisk i forhold til det, udenrigsministeren sagde.

Afslutningsvis vil jeg sige, at hvis man tæller de pinde, der er i vedtagelsesforslaget, op, kan jeg i hvert fald se, at fire ud af de otte vender sig direkte imod Israel, hvorimod der måske kun er én, der vender sig imod palæstinenserne, og det er en forkert balance, sådan som vi ser det i Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Der var et problem med ministerens svar angående bosættelserne.

Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke er sådan, at regeringen betragter alle bosættelserne som folkeretsstridige. Ministeren nævnte kun de fortsatte bosættelser, og jeg kan altså sige, at for os er det helt afgørende, at hvis ministeren ikke

kan give et klart svar på det spørgsmål, bliver Enhedslisten nødt til at stemme imod.

Jeg synes, at svaret vedrørende statsspørgsmålet var mere tilfredsstillende, fordi ministeren understregede, at palæstinenserne har retten til national selvbestemmelse. Men jeg synes også, der var en lille smule uklarhed om, hvorvidt regeringen, hvis der udråbes en palæstinensisk stat, alligevel vil stille nogle betingelser i den anledning med hensyn til, om man vil anerkende den stat eller ej. Men man må vel gå ud fra, at når regeringen anerkender selvbestemmelsesretten, vil regeringen også i den situation anerkende en palæstinensisk stats suverænitæt.

Formanden:

Vi går til anden omgang, og hr. Holger K. Nielsen har bedt om ordet.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg savner også lidt et klart svar på det spørgsmål, som er stillet flere gange, og jeg synes ikke, at udenrigsministerens besvarelse til sidst helt afklarede tingene, så vi er altså nødt til at have et klart svar på, om regeringen generelt mener, at bosættelsespolitikken er folkeretsstridig.

Når man læser det vedtagelsesforslag, der ligger her, kan det ikke forstås anderledes, end at der er tale om en generel konstatering af, at den israelske bosættelsespolitik er i modstrid med den fjerde Genèvekonvention. Det kan ikke læses anderledes, og jeg kan ikke forstå, hvorfor der skal være tvivl om det. Men for en sikkerheds skyld vil jeg godt bede om, at den tvivl, vi måtte have, bliver ryddet af vejen efterfølgende.

Så vil jeg sige generelt, at jeg synes, det har været en god debat, vi har haft i dag. Det er sjældent, vi diskuterer Mellemøsten så principielt og så gennemgående, som vi har gjort i dag, og med den situation, man står i, er det også vigtigt, at vi i det danske Folketing debatterer den situation, der er i Mellemøsten i øjeblikket.

Det er jo klart, at der er politisk uenighed om og politiske forskelle på, hvordan vi skal vurdere situationen. Nogle ser det primært fra Israels side, andre ser det i højere grad fra palæstinenserens side. Der er dog generel enighed om, at Israel skal kunne bestå som stat. Der er ikke nogen tvivl om, hvorvidt Israels eksistens som stat stadig væk skal være gældende, og der er heller ikke tvivl om, at vi tager afstand fra terrorisme af enhver art.

Men det er ikke det, debatten her går på. Debatten går på, om man skal have en fredsdord-

ning i Mellemøsten, som tager hensyn til de berettigede krav, den palæstinensiske befolkning har, og om man skal løse den eksisterende konflikt på en måde, hvor man i højere grad markerer sig over for den israelske politik.

Som det er sagt flere gange, er det jo ikke kun en konflikt mellem arabere og jøder, mellem forskellige nationer. Også i Israel er der en diskussion af tingene. Der er israelske kræfter, som har vendt sig imod den israelske bosættelsespolitik, og jeg synes, det er vigtigt at markere, også her fra Folketingets talerstol, at vi er opmærksomme på, at der også i Israel finder en sådan diskussion sted. Men desværre er den ikke stærk nok. Desværre er der for mange religiøse fanatikere, som driver på i Israel, og desværre er den israelske regeringspolitik alt for meget baseret på den opfattelse, at det er magt, der skal få orden i tingene, at det er magtens logik, som bliver styrende for den israelske politik. Det er desværre kommet frem i endnu højere grad under denne konflikt, og som det er sagt flere gange, betyder det også, at der sker en radikalisering hos palæstinenserne, og at vi risikerer en meget ubehagelig optrapning.

Alt i alt synes jeg, debatten har været positiv, og jeg synes også, at der i det forslag til vedtagelse, der er fremsat af flertallet, er positive fremskridt med hensyn til internationalisering, når det erkendes, at FN og EU skal spille en stærkere rolle, og at det er uholdbart, at det udelukkende er USA, der skal spille hovedrollen i Mellemøsten. Det er meget vigtigt at få sagt her i Folketinget, at det ikke bare skal være USA, der skal spille en rolle i Mellemøsten, men at også FN og EU skal bruges i højere grad og skal gives nogle brugbare instrumenter. Ligeledes skal det siges helt klart, at der skal lægges et økonomisk pres på Israel.

Forudsat at klarheden omkring bosættelsespolitikken kan afklares, er mit parti rede til at stemme for flertallets forslag til vedtagelse.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg finder ikke, der er nogen som helst klarhed om holdningen til bosættelserne. Regeringen har til stadighed taget afstand fra bosættelser, både eksisterende, eventuelle, men forhåbentlig ikke kommende.

Lad mig så lige sige lidt om det spørgsmål, hr. Keld Albrechtsen rejste: Jeg vil gentage, at vi har

lagt vægt på over for palæstinenserne, at etableringen af en palæstinensisk stat sker som led i en generel fredsaf tale, så der hersker enighed om en sådan stats status og udstrækning og enighed om bosættelser, sikkerhed, flygtninge og Jerusalem.

Jeg vil sige, at jeg kan da ikke forudse med sikkerhed, hvorledes man fra EU's side ville reagere ved udråbelsen af en selvstændig palæstinensisk stat. Det vil afhænge meget af de konkrete omstændigheder, men vi vil fra dansk side lægge meget stor vægt på, at der er en fælles EU-linje i spørgsmålet om en palæstinensisk stats udråbelse, men i erkendelse af, at det meget vel kan tænkes at gå sådan, at udråbelsen finder sted.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker udenrigsministeren for svaret vedrørende bosættelserne, som jo var klart. Til gengæld må jeg sige, at svaret vedrørende selvbestemmelsesretten synes jeg ikke var krystalklart, og især synes jeg ikke, det er tilfredsstillende, hvis det er EU, der skal afgøre, om man skal anerkende en eventuel palæstinensisk stat. Derfor vil Enhedslisten undlade at stemme til det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringspartierne samt Venstre, De Konservative og CD.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 28 af Jeppe Kofod (S), Svend Aage Jensby (V), Per Stig Møller (KF), Arne Melchior (CD) og Elisabeth Arnold (RV) (se foran) vedtoges med 95 stemmer (S, V, KF, SF, CD, RV, FRI, Mogens Andreasen (UP) og Frank Dahlgaard (UP)) mod 7 (DF); 5 (EL og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 29 af Holger K. Nielsen (SF) og Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk veto mod øgede EU-beføjelser på det handelspolitiske område.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Fremsat 9/11 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Forslaget fra Enhedslisten virker lidt bekendt. Det er ikke første gang, at Enhedslisten ønsker, at Danmark skal nedlægge veto på et ene eller andet område i EU, og denne gang er det altså i handelspolitikken, artikel 133.

Der har under regeringskonferencen været fremlagt en række forskellige forslag på det handelspolitiske område, og senest er der i formandskabets papir to alternative forslag samt et forslag til en WTO-protokol. Forhandlingerne har især været koncentreret om de forslag, der benævnes Option 2 og WTO-protokollen, og jeg skal koncentrere mig om disse forslag.

Med forslaget lægges der op til, at dele af handel med tjenesteydelser og intellektuelle rettigheder overgår til den fælles handelspolitik. I dag gælder det, at disse områder med enstemmighed kan blive omfattet af den fælles handelspolitik, og det er i realiteten denne beslutning, som formandskabet lægger op til, at vi skal tage nu.

Der er ikke tale om at tilføre EU nye kompetencer, for EU har allerede kompetence på disse områder. Der er tale om et begrænset forslag, hvor det i en protokol defineres nærmere, hvilke områder inden for tjenesteydelser og intellektuelle rettigheder der skal overføres. Disse områder fastlægges med henvisning til WTO-overenskomsten, og der indføres en undtagelse for søfart, som derved forbliver blandet kompetence.

Forslaget betyder, at områderne overgår til eksklusiv fællesskabskompetence. Dette betyder, at det er Kommissionen, der forhandler internationale aftaler om liberaliseringen af markedsadgangen på disse områder. I praksis er det også tilfældet i dag, hvor medlemslandene meget ofte beder Kommissionen om at være eneforhandler, men med den foreslåede ændring

gøres det obligatorisk. Det betyder også, at det er Fællesskabet, der indgår eventuelle handelsaftaler på de to områder.

Fastlæggelse af Kommissionens forhandlingsmandat og Rådets underskrivelse af en given aftale sker i fremtiden i henhold til de regler, der gælder for den interne regulering, dvs. at på områder, hvor tjenesteydelser er regulerede med kvalificeret flertal, anvendes også kvalificeret flertal i fastlæggelse af handelspolitikken. På områder, hvor der internt gælder enstemmighed, vil der også eksternt gælde enstemmighed, og enstemmighed fastholdes også, hvor det alvorligt anfægter den kulturelle mangfoldighed.

Det præciseres også, at der ikke kan indgås en aftale i Rådet, hvis den indeholder bestemmelser, der overskrider Fællesskabets beføjelser. Med andre ord: Vi er sikret, at der er overensstemmelse mellem det, der kan vedtages internt i Fællesskabet, og det, der kan vedtages udadtil. Vi er også sikret, at der er overensstemmelse mellem den interne og den eksterne stemmeregulering, og derved er der tilbage, at vi overlader forhandlingerne til Kommissionen efter mandat fra Rådet.

WTO-protokollen vedrører alene forhandlingerne i WTO. Selve indgåelsen af aftaler sker efter de gældende regler, og forslaget går ud på at sikre ensartet optræden i WTO, det vil sige, at Kommissionen som hovedregel optræder på vegne af Fællesskabet og medlemslandene i WTO. Danmark har efter regeringens opfattelse en interesse i at styrke den fælles handelspolitik, og EU går allerede i dag forrest i en række handelspolitiske spørgsmål til gavn for danske synspunkter og interesser.

Dansk handelspolitik bygger på, at international frihandel på et bæredygtigt grundlag styrker den globale økonomi og skaber vækst og beskæftigelse, også i Danmark. Det har konkret betydning, at Danmark har en offensiv dagsorden på det handelspolitiske område og placerer sig som en del af det handelspolitiske flertal af medlemslandene, og dertil kommer, at med et stærkt EU i ryggen får vi mere indflydelse i internationale forhandlinger. Der har da også efter etableringen af WTO været enighed mellem medlemslandene om, at Kommissionen skulle repræsentere landene ved forhandlinger i WTO for at give EU størst mulig indflydelse.

Som det påpeges i bemærkningerne til beslutningsforslaget, er dette lykkedes godt. EU har været særdeles aktiv i WTO-sammenhæng og har været præget af stor effektivitet. Denne ef-